Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Қишлоқ ҲАҚИҚАТИ

1990 йил 20 октябрь
ШАНБА
№ 240 (5.033)

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади ◆ Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади ◆ Баҳоси 3 тийин.

ОФАРИН, НАМАНГАН!

ЗАФАРНОМА

Вилоят меҳнаткашлари йиллик режани бултургига қараганда бир ой аввал, 45 иш кунида бажариб, мажбурият ҳисобига пахта сотишга киришдилар. Ватан хирмонига 365 минг тоннадан зиёд оқ олтин етказиб берилди. Ҳар гектар майдондан 30 центнердан хом ашё йиғиштириб олинди. Ялпи ҳосилнинг қарийб 99 фоизи юқори навларга қабул қилинди.

Районлар ва хўжаликлар раҳбарлари, деҳқончилик-саноат уюшмалари мутахассислари, партия, совет, касаба уюшмаси, комсомол ташкилотларининг ташкилотчилик ишлари, дала меҳнаткашларининг саъй-ҳаракатлари туфайли ана шу муваффақиятга эришилди.

Чортоқ райони заршунослари давлат буюртмаси уддалангани ҳақидаги ҳужжатга вилоятда биринчи бўлиб имзо чекишганди. Улар бугунга қадар режага қўшимча қарийб 1.000 тонна пахта тайёрладилар. Наманган районида бу кўрсаткич 2.000 тоннадан ошди. Янгиқўрғон, Тўрақўрғон, Норин ва Поп районларида ҳам бир неча кундан буён мажбурият ҳисобига оқ олтин топширилаяпти.

Вилоятда ҳозиргача 11 та районнинг 10 таси, 58 та жамоа ва 21 та давлат хўжалиги, 1.084 та бригада маррадан ўзди. Пахтачилик агротехникасининг энг илғор шакллари қўлланилган Уйчи районидаги «Ленинчи йўл» жамоа хўжалигида юқори кўрсаткич қўлга киритилди. Бу ерда гектар ҳисобига 42 центнердан ҳосил саранжомланди. Учқўрғон районидаги Ленин номли, Норин районидаги Энгельс номли, Наманган районидаги «Ленинград» жамоа хўжаликларида йиллик режа 114—118 фоиз адо этилди. Чуст районидаги Навоий номли жамоа хўжалигидан Ю. Турғунов, Наманган районидаги «Ленинград» жамоа хўжалигидан В. Қодиров, Поп районидаги «Правда» жамоа хўжалигидан С. Эргашев, Уйчи районидаги «Ленинчи йўл» жамоа хўжалигидан О. Сиддиқов бошлиқ бригадаларда эса ҳар гектар ердан 44—49,5 центнердан хирмон кўтарилди.

Жорий йилда вилоят механизаторлари ҳақиқий қаҳрамонлик намуналарини намойиш этишди. Ялпи хом ашёнинг 158 минг тоннадан зиёдроғи машиналар ёрдамида йиғиштириб олинди. Задарё ва Косонсой районларида бу соҳадаги топшириқ 111—127 фоиз бажарилди. Учқўрғонлик ва норинлик суворийлар жами терилган пахтанинг 71—72 фоизини бункерлардан тўкдилар. Механик-ҳайдовчилар беллашувида эса Задарё районидаги «Гулбоғ» давлат хўжалигининг И. Аҳмедов, Навоий номли жамоа хўжалигининг А. Эргашев, Норин районидаги Энгельс номли жамоа хўжалигининг Ш. Қирғизов, Учқўрғон районидаги Ленин номли жамоа хўжалигининг Х. Бобомуродов каби дала гвардиячилари байроқдорлик қилдилар. Уларнинг ҳар бири пўлат этакдан 242—320 тоннадан оқ олтин тўкди.

Эришилган меҳнат муваффақиятида кўпмингкилограммчиларнинг ҳам муносиб ҳиссаси борлигини алоҳида таъкидлаш жоиз. Хусусан, Уйчи районидаги «Ленинград» жамоа хўжалигидан Х. Мусаева, Чуст районидаги Навоий номли жамоа хўжалигидан Ш. Маъруфова, Наманган районидаги Энгельс номли жамоа хўжалигидан М. Сиддиқова сингари чеварлар ҳар куни 130—200 килограммдан пахта териб, мавсум давомида 8—10 тоннадан хирмон уйдилар.

Далаларда ҳали ҳосил чўғи баланд. Пахтакорлар ялпи хирмон салмоғини 380 минг тоннага етказиш ниятида йиғим-теримни қизғин давом эттирмоқдалар. Шу билан биргаликда кузги-қишки тадбирларни жадаллаштириш, яъни келгуси йил ҳосилига мустаҳкам тамал яратиш ҳам диққат марказида турибди.

РЕЖА ВА ИМКОНИЯТ

Хом ашё сотиш топшириғини аввалги йилларда сурункали уддалай олмаган Янгиқўрғон районининг пахтакорлари вилоятда, Чортоқ деҳқонларидан кейин пахта тайёрлаш режасини биринчилар қаторида бажардилар. Бунинг сабаби, режалаштирилган топшириқларнинг реаллигидадир. Янгиқўрғонликлар ниҳоят районда етиштириш учун энг қулай шароит бўлган экинларни экиш имкониятига эга бўлдилар. Пахта етиштириш учун яроқли ерлардан эса режалаштирилган ҳосилни олдилар, яъни хирмонга 7170 тонна хом ашё топширдилар.

Киров номли, «Гулшан», «Қораполвон» давлат хўжаликларининг ишчилари мавсумда бошқаларга нисбатан яхши меҳнат қилдилар. Режалаштирилган топшириқдан ташқари яна 980 тонна оқ олтин териб олиш мўлжалланмоқда.

Район деҳқонларининг фикрига қараганда, улар бу муваффақиятга кўп жиҳатдан меҳнатни ташкил этишнинг янги шаклларини қўллаганликлари натижасида эришдилар. Ҳамма ерда оила, бригада, ижара пудратининг кенг тарқалиши одамларнинг ўз меҳнат натижаларидан моддий манфаатдорлигини ошириш имкониятини берди.

Пахта терими билан бир вақтда давлатга мева, узум, сабзавот маҳсулотларини сотиш давом этмоқда.

Н. ХЎЖАЕВА,
ЎзТАГ мухбири.

САДОҚАТ РАМЗИ

Пахтакорлик менга — ота касб. Ўзимни бахтли инсон деб биламан. Садоқатли, оққўнгил, сўзида қатъий кишилар орасида вояга етдим. Йиллар мобайнида кетмон чопдим, сувчилик қилдим. Ҳар қандай шароитда ҳам мўл, арзон ва сифатли ҳосил етиштириш сир-синоатини ўргандим. Ўрта мактабни тугатиб, заршунослар сафига келдим. 70 яшар Тўлавой ака Деҳқонов самимий кутиб олди. Эгат бошига олиб бориб, кафтимга бир сиқим тупроқ тутқазди:

— Пахта йўли — ойдин йўл, ўғлим. Муқаддас заминни ардоқла. Сени бахт сари эгатлар олиб боради, — деди у.

Йиллар ўтди. Табиат инжиқликлари туфайли мушкул аҳволда қолган кезларда ҳам ишнинг қаловини топа билишга, одамлар кўнглини овлашга интилдим. Режа сурункасига ортиғи билан бажарилди. Хўжалик раҳбарлари катта ишонч билдиришди. Йирик бригадага бошлиқ этиб тайинландим. Садоқатимни баҳоли қудрат амалда кўрсатдим. Уч йил ичида ҳосилдорликни 6 центнер кўтардик. Лаёқатли шогирдлар тайёрладим. Юқорида Тўлавой аканинг пурҳикмат сўзларини айтгандим. Ҳаёт унинг қанчалик ҳақ эканлигини исботлади. Хосиятли касбга кўнгил қўйиб, қўйни-қўнжим тўлди. СССР халқ депутати бўлдим. Эл ишончи зиммага катта масъулият юклади. Бригада аъзолари билан кенгашиб, юксак мажбурият олдик. Ҳал қилувчи паллага пухта тайёргарлик кўрилди. Айни кунларда дастлабки довон эгалланган бўлса-да суръатни бўшаштираётганимиз йўқ. Ўзаро социалистик мусобақада Ўғилча Шоматова пешқадам. Бу чевар мавсум охиригача шахсий хирмонини 12 тоннага етказмоқчи. Ана шундай фидойи кишиларнинг шарафли меҳнати туфайли 30 гектар майдондан ҳар қачонгидан кўп ипак пахта йиғиштириб олаяпмиз.

Моддий манфаатдорлик таъминланаётганлиги, қадоқ қўлли деҳқонга амалда ғамхўрликлар кўрсатилаётганлиги уларнинг ғайрат-шижоатини оширди. Илгарилари одамларни ҳал қилувчи курашга жалб қилиш учун куйиб-пишишга тўғри келарди. Бу йил эса тамоман бошқача манзара. Колхозчига эркинлик берилган.

Далада ишлаётганларга қулай шароит яратилган. Оммавий-сиёсий, маданий-маиший ишлар йўлга қўйилган. Тарғиботчи Муҳиддин Нурматов кўпчиликни қизиқтирган масалалар юзасидан суҳбатлар ўтказмоқда. Айниқса, пудратнинг иқтисодий афзаллиги, илғорлар тажрибасига оид суҳбатлар омма ғайрат-шижоатини оширишда муҳим омил бўлмоқда.

Мақсадга эришишда социалистик мусобақанинг аҳамияти бўлакча. Мирзабой Салимов, Қосимжон Носиралиев, Дилбархон Абдуллаева етакчилик қилаётган бригадалар билан ҳамкорликда фан ютуқларини амалиётга жорий этдик. Мавсум муваффақиятли якунланмоқда. Биз вилоятимиз заршунослари уйган хирмонда муносиб ҳиссамиз борлигидан фахрланамиз!

А. АРСЛОНОВ,
Поп районидаги «Партия XXII съезди» жамоа хўжалигининг бригада бошлиғи.

Наманган вилоятининг меҳнат ғалабасига Поп райони пахтакорлари 51 минг тоннадан кўпроқ оқ олтин билан ҳисса қўшиб, дастлабки довондан ошдилар. «Навбаҳор» давлат хўжалиги, «Партия XXII съезди» ва «Коммунизм» жамоа хўжаликларида энг юқори кўрсаткичга эришилди.

СУРАТЛАРДА: «Навбаҳор» давлат хўжалиги 1-бўлимининг бошқарувчиси Ғофуржон Қўчқоров ва механизатор Алижон Шарипов; «Партия XXII съезди» жамоа хўжалигининг пешқадам суворийси Маъмуржон Аҳмедов; шу хўжалик даласида машина терими пайти; «Коммунизм» жамоа хўжалиги теримчилари Солияхон Юсупова ва Карима Олимова. Уларнинг ҳар бири ҳозиргача 6—7 тонна пахта териб топширди.

М. ХУДОЙҚУЛОВ олган суратлар.

ДЕҲҚОН ТАЛПИНГАН МАНЗИЛ

Наманган вилоятида Чортоқ деган манзил борки, уни билмаган инсон топилмаса керак. Бу шаҳарда бўлмаган бўлса-да, лоақал ана шу номдаги даволаниш маскани ҳақида эшитган. Унинг такрорланмас табиати, тоза ҳавоси, айниқса суви роҳатижон. Бир марта меҳмон бўлган киши албатта яна келишни истайди. Аслида бунинг сабаби одамларининг сермулозаматлигида, ширинсуханлиги ва очиқ кўнгиллигида. (Ахир одам бор жойга одам келади, дейишади-ку). Улар мезбонлик таомилини қойилмақом этиб уддалаш билан бирга меҳнат қилишнинг ҳам кифтини келтиришади. Бири боғбон, иккинчиси сабзавоткор, бошқаси соҳибкор... Ҳаммаси тошда гул ўстирадиганлар тоифасидан. Лекин чортоқликлар сўнгги йилларда пахта етиштириш ҳадисини ҳам сабот билан эгаллаб, қувончли натижаларни қўлга киритмоқдаларки, бу ҳол ҳатто етти пушти ушбу соҳа билан шуғулланган ҳамкасбларини ҳайратга солмоқда.

ҚЎШ ДАЛИЛ:

«1989 йили тармоқнинг ўзидан бир миллион 500 минг сўм соф фойда олдик. Натижада қишлоқларимизда ижтимоий муаммоларни ҳал этиш сари дадил қадам қўйилди».

(Алишер Навоий номли жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси М. Раҳматов сўзидан).

«Жорий йилда пахта тайёрлаш йиллик режаси вилоятда биринчи бўлиб адо этилди. Ҳар гектар майдондан 30,2 центнердан оқ олтин йиғиштириб олинди. Алишер Навоий номли, «Октябрь» ва «Москва» жамоа хўжаликларида бу кўрсаткич 36—38 центнерга етди.

(Район пахтакорларининг зафарномасидан).

Бунинг сири нимада? Тургани битгани тош, шағал, қум ва паст-баланд, яъни ғўза қатор ораларига ишлов бериш, обиҳаёт тараш ноқулай бўлган ерлардан қандай қилиб юқори ҳосил етиштирилмоқда? Устига-устак уни бунчалик барвақт саранжомлаб олишнинг омили нимада? Биз шу саволлар билан районда пахта тайёрлашда карвонбошилик қилаётган Алишер Навоий номли жамоа хўжалигининг раҳбарлари, бригада бошлиқлари, механизаторлар ва колхозчиларга мурожаат қилдик.

Муталжон РАҲМАТОВ, бошқарув раиси:

— Уммон ибтидоси булоқ, хирмон боши чаноқдаги момиқ деганларидек, гектарлар самарадорлиги деҳқончиликда энг муҳим кўрсаткич. Бунинг калити қаерда? Интенсив технологияда. Бунда алмашлаб экишни тўласинча ўзлаштириш катта аҳамият касб этади. Таассуфки, турғунлик йилларида ана шу муҳим тадбир иккинчи даражали иш қаторида саналди. Оқибатда заминнинг тинкаси қуриди, ғазаб отига миниб, саховатини аяй бошлади. Ваҳоланки, пахта-беда алмашлаб экилса, айниқса фосфор ва калий мақбул нисбатда олиниб, улар гўнгга аралаштирилиб ерга солинганда тупроқнинг унумдор қатлами қайта тикланади, чириндиларнинг мутаносиблиги вужудга келтирилади. Бу эса мўл ҳосил олиш шартидир. Биз фақат синалган мазкур усулни қўлланибгина қолмасдан, ерни чуқур ҳайдаш, ўғитдан оқилона фойдаланиш, механизациялашга зўр бериш туфайли барча майдонлардан барқарор ҳосил олишга эришаяпмиз.

ИЗОҲ:

Меҳнат аҳли жорий йилда мавжуд 935 гектар майдонда ҳар қачонгидан мўл пахта етиштирди. Бу албатта осон бўлмади. Ғўза қатор ораларига ишлов бериш, бир литр сувдан икки-уч литрнинг нафини кўриш, экинни оби-тобида суғориш, озиқлантириш ва, ниҳоят, далаларни бегона ўтлардан тозалаб, зараркунандалар ҳамда касалликларга қарши кураш бутун ёз мобайнида диққат марказида турди. Юмушларни бекаму кўст бажаришда механизаторлардан Одилжон Ражаббоев, Кўпайсин Ҳасанов, Эркинбой Ваҳобов, колхозчилар Зулхумор Ғаниева, Зоҳида Ғайбуллаева, Дилором Болтабоева ва Мукаррама Ўринова айниқса фидокорлик кўрсатдилар. Улар йиғим-теримда ҳам фаол қатнашиб, хирмонга барака киритмоқдалар.

Ёқубжон УСМОНОВ, бригада бошлиғи:

— Экишни ҳаддан ташқари барвақт бошлаш мумкин бўлмагани каби уни кечиктириш ҳам наф келтирмайди. Биз ҳар йили апрелнинг ўртасида чигитни пуштага қадаймиз. Унинг афзаллиги шуки, нам узоқ сақланади, ҳарорат текис ерлардагига нисбатан 0,9—3,1 даража ортиқ бўлади, ёмғир суви жўякларга оқиб кетиши натижасида қатқалоқнинг олди олинади, ниҳол илдиз чириш касаллиги билан кам зарарланади. Буларнинг ҳаммаси уруғнинг текис, бехато униб чиқишини, ғўзанинг соғлом ривожланишини таъминлайди. Бинобарин, ҳосилдорликни 4—6 центнер ошириш имконини беради.

Парваришлаш эса иқлим ва тупроқ шароитига қараб тезу соз амалга оширилади. Мисол учун суғоришни олайлик. Бизнинг минтақада сувчи: «Сувни тарадим, энди соясалқинда ёнбошлаб дам олай», — деса, хато қилади. Муродга етаман, деган одам сувни меҳр билан етаклаши, у билан баравар қадам ташлаши керак. Ана шунда ғўза обиҳаётга қонади. Механизатор билан бамаслаҳат ҳаракат қилиш ҳам жуда муҳим. Улар бир-бирларининг ишини кузатиб боришлари, ўрни келганда камчиликни юзга айтишлари лозим. Бу қоида колхозчиларимизнинг қон-қонига сингиб кетган. Ҳамма ҳамкорликда меҳнат қилмоқда.

САМАРА:

Бу жамоа аъзолари кўзланган маррани сентябрь ойидаёқ забт этишганди. Бугунга қадар эса гектар ҳисобига 36 центнер ўрнига 40 центнердан хирмон кўтарилди.

Тошпўлат ИБРОҲИМОВ, Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган пахтакор:

— Мен йигирма йилдан буён бригадага етакчилик қиламан. Лекин иш бу йилгидек осон кўчганини эслай олмайман. Сабаби — звено ва оила пудрати жорий этилгач, ер ўзининг ҳақиқий эгасини топди. Меҳнатни уюштириш ва унга ҳақ тўлашнинг янги усули туфайли оила аввало механизациялашган ҳамда қўлда бажариладиган барча юмушлар сифатини ўз назорати остига олди. Иккинчидан, маблағлар сарф-харажати ҳар бир аъзонинг бевосита кузатуви доирасида бўлди. Учинчидан, илм-фан янгиликларини, илғорлар тажрибасини қўлланишга мустақил ёндашилди. Оқибатда жами майдонда кутилганидан зиёд ҳосил тўпланди. Уни йиғиштириб олишга пудратчилар қаторида механизаторлар ҳам жалб этилгач, қисқа муддатда ғалабага эришдик. Даромад ҳам шунга яраша бўлади.

Сиддиқжон Юсуфжонов, хўжалик партия комитетининг котиби:

— Ошкора тан олиш керак: бизда илгари машиналарга ишончсизлик ва нотўғри муносабат ҳукмрон эдики, таъбир жоиз бўлса, энг мушкул тўсиқ ҳисобланарди. Ана шу иллатни бартараф этиш, тафаккурда, ёндашувларда, ҳамма ишда туб бурилишни таъминлаш мақсадида қатор ташкилий-сиёсий тадбирлар рўёбга чиқарилди. Барча бригадалар кадрлар билан мустаҳкамланди, резервлар ишга солинди, ғўзани машинабоп ўстириш эътиборда бўлди, карталарни бегона ўт босишига йўл қўйилмади. Агрегатлар ўз вақтида, сифатли созланди. Механизаторлар малакаси оширилди. Йиғим-терим бошлангунча йўллар, хирмонжойлар тартибга келтирилди, янгилари бунёд этилди, пайкалларнинг чети тозаланди. Ғўзани баргсизлантиришга эса эрта киришилди. Ерусти аппаратларининг ҳаммаси ишга солиниб, бу ғоят муҳим агротехник жараён табақалаштирилган усулда сифатли амалга оширилди. Сўнгра хўжаликда пахтанинг очилиш ҳолати, ишчи кучлари, техника воситаларини сафарбар этиш имкониятлари, маданий-маиший, оммавий-сиёсий ишлар кўлами юқоридан берилган кўрсатма асосида эмас, балки бошқарув раҳбарлари, цех партия ташкилотлари котиблари, мутахассислар ҳамда бригада бошлиқлари томонидан чуқур таҳлил қилиниб, шунга биноан аниқ тадбирлар белгиланди. Буларнинг қай даражада бажарилаётгани қаттиқ назорат қилиб борилди. Ҳозир далаларда 8 та зангори кема ишламоқда. Теримнинг қизғин дамларида ана шу агрегатларнинг ҳар бири ёрдамида кунига 8—10 тоннагача хирмон уюлди. Қабул пунктига кунига 6—7 фоиз миқдорида пахта топширилди. Эркинбой Ваҳобов, Одилжон Ражаббоев, Кўпайсин Ҳасанов каби суворийлар мавсум мобайнида 95—105 тоннадан оқ олтин тердилар.

Меҳнат муваффақиятини таъминлашда, шунингдек, илғор бригада бошлиқларининг ҳар гектар майдондан 40 центнердан пахта етиштириш юзасидан ташаббус билан чиққанлари, ўшанда бу ҳаракат жамоаларда қўллаб-қўлланганини, ғалвир сувдан кўтариладиган паллада ташаббускорлар ва уларнинг издошлари ваъдага вафо қилганликлари, 174 нафар КПСС аъзоси сўз ва шахсий ибрати орқали мусобақага қизғин тус бераётгани, ташвиқотчи ва сиёсий ахборотчиларнинг пахтакорларга камарбаста бўлаётганликлари, айниқса жумҳурият ҳукуматининг қарорига кўра терилган хом ашёга оширилган нархда ҳақ тўланаётгани муҳим аҳамият касб этди. Шу ўринда Кўпайсин Нишонова, Раъно Турғунова, Рислиқой Топилова, Дилором Болтабоева, Мукаррам Уринова каби кўпмингкилограммчиларнинг саъй-ҳаракатларини алоҳида таъкидламоқчиман. Бу чеварларнинг ҳар бири бугунга қадар этакдан 6—8 тонна дурдона тўкиб, ялпи хирмоннинг юксалишига муносиб ҳисса қўшдилар.

* * *

Буларни эшитгач, пахтасидек кўнгли пок, меҳнатсевар ва ташаббускор чортоқлик пахтакорларнинг тадбиркорликлари ҳамда омилкорликларига тасаннолар ўқигингиз, уларнинг ғайрат-шижоатларини алқагингиз келмайдими? Зеро, бариси ана шундай лутфга лойиқки, пешона тери эвазига етиштирилган ҳосилнинг бир мисқолини ҳам қолдирмаслик мақсадида ҳамон қадрдон далаларида куйманиб юрибди. Пахта ортилган темир аравалар эса қабул пункти томон ошиқмоқда.

— Ўша кўкка бўй чўзаётган хирмонлар деҳқон орзу қилган манзил, — деди илғор бригада бошлиғи Акром Отатиллаев. — У меҳримиз-ла яратилган пахта туфайли кун сайин кўзга яққол ташланмоқда. Қалбимиз ўша тарафга талпинаётганининг боиси оқ олтинда қишлоқ кишисининг орзуси, армони, риёзиёти, истиқболи мужассам.

И. УТБОСАРОВ.

ССЖИ ВАЗИРЛАР КЕНГАШИДА

18 октябрь куни ССЖИ Вазирлар Кенгаши Раёсатининг мажлисида 1991 йил план ва бюджетини тузишнинг энг муҳим масалалари кўриб чиқилди. Унда барча иттифоқдош жумҳуриятлар ҳукуматларининг бошлиқлари ҳамда вакиллари қатнашдилар.

Мамлакатдаги иқтисодий аҳволни барқарорлаштириш, бозор муносабатларига ўтиш шароитида мураккаб халқ хўжалик муаммоларини ҳал этиш йўллари тўғрисида амалий фикрлашув бўлди.

Мажлисда келгуси йил плани ва бюджетини ишлаб чиқишга иттифоқдош жумҳуриятлар мустақиллигининг кенгайиши, улар ўртасидаги бевосита ўзаро алоқаларнинг ривожланиши, шунингдек корхоналарга солиқ солиш ва нарх белгилаш системаси, кредит-молия сиёсатининг ўзгариши сингари сифат жиҳатидан янги омиллар анча таъсир кўрсатаётганлиги алоҳида таъкидланди. Мажлис қатнашчилари иқтисодиётдаги салбий жараёнларга барҳам бериш ва бозорга ўтишда қулай шарт-шароит яратиш учун интеграция алоқаларини ривожлантира бориб, биргаликда куч-ғайратлар сарфлаш билангина эришиш мумкин, деган якдил фикрга келдилар.

Мамлакат валюта аҳволини муҳокама қилиш ва корхоналар, жумҳуриятлар ҳамда умуман мамлакат манфаатларини ҳисобга олиб, валюта маблағларини вужудга келтириш, тақсимлаш ва улардан оқилона фойдаланишда янги ёндашувларни ишлаб чиқиш асосий масалалардан бири бўлди. Бунда енгил, озиқ-овқат ва тиббиёт саноати учун хом ашё ҳамда материаллар харид қилишга катта эътибор берилди. ССЖИ Вазирлар Кенгашининг раиси ва иттифоқдош жумҳуриятлар ҳукуматларининг бошлиқларидан иборат иттифоқ-жумҳурият валюта қўмитасини тузиш мақсадга мувофиқ деб топилди.

Иттифоқ ва жумҳуриятлар бюджетлари камомадини пасайтиришга доир аниқ-равшан тадбирларга алоҳида эътибор берилди.

Н. И. Рижков мажлисга якун ясар экан, жумҳуриятлар ўртасидаги хўжалик алоқаларини сақлаш ва ривожлантириш, уларни ташкил этишда янги шаклларни излаш, ягона умумиттифоқ бозорини вужудга келтириш муҳимлигини таъкидлади. 1991 йил план ва бюджетларини тезроқ тайёрлаб тугатиш учун марказий иқтисодий идоралар билан иттифоқдош жумҳуриятларнинг биргаликдаги ишларига доир вазифалар ўртага қўйилди.

(ТАСС).

БАХТ КУЙЧИСИ

Ҳозирги замон ўзбек адабиётининг асосчиларидан бири Ҳамид Олимжон Совет маданияти тарихида муносиб ўрин эгаллайди. 18 октябрь куни Москвада, Союзлар уйининг Колонналар залида шоир таваллудининг 80 йиллигига бағишланган тантанали кеча бўлди.

ССЖИ Ёзувчилар уюшмаси бошқарувининг биринчи котиби В. В. Карпов, мамлакат адабий жамоатчилигининг намояндалари Ҳамид Олимжон янги ҳаёт, халқлар дўстлиги куйчиси бўлганлигини айтдилар. Унинг Улуғ Ватан уруши йилларида аскарларимиз кўрсатган мардлик ва қаҳрамонлик тўғрисидаги ажиб сатрлари уруш йиллари шеъриятининг хазинасини бойитди. «Ҳамид Олимжон ҳақида» гапирган Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитасининг котиби Ж. Ҳ. Ҳамидов шоир, публицист, мунаққиднинг ижодий йўлини таҳлил қилди. У жумҳурият китобхонлари шоир таржималари орқали рус ва совет классик адабиётининг кўпгина намуналари билан танишганликларини таъкидлади.

Ўзбекистон санъат усталарининг концерти бўлди.

Кечада ССЖИ Олий Кенгаши миллатлар кенгашининг раиси Р. Н. Нишонов, КПСС Марказий Қўмитаси Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Қўмита котиби А. С. Дзасохов, ўзбек адиблари делегацияси ҳозир бўлди.

(ТАСС мухбири).

ССЖИ ВАЗИРЛАР КЕНГАШИДА

ССЖИ Вазирлар Кенгашининг ССЖИ Президентининг топширувига биноан тузилган оператив гуруҳи аҳолини гўшт ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашнинг аҳволини муҳокама қилди. Аҳвол ниҳоятда қониқарсиз эканлиги эътироф этилди.

Мамлакатнинг кўпгина минтақаларида, биринчи галда РСФСРнинг йирик саноат марказларида гўшт маҳсулотлари сотилмаётганлиги аҳоли ўртасида ижтимоий кескинликни вужудга келтирмоқда. Жойлардан олинаётган ташвишли хабарлар Воркута, Кузбасс, Ленинград, Магадан, Москва, Мурманск, Свердловск, Тюмень, Челябинск ва бошқа бир қанча шаҳарларда озиқ-овқат билан боғлиқ вазият ғоят мушкул эканлигидан далолат бермоқда. Озиқ-овқат маҳсулотларини тайёрлашни ва савдо тармоқларига етказиб беришни кўпайтириш тадбирларини кўриш мақсадга мувофиқ деб топилди. Бир қанча озиқ-овқат молларини харид қилиш учун қўшимча валюта маблағлари излаб топилди.

Шу билан бирга Иттифоқ ичкарисида маҳсулот етказиб беришни тартибга солмай туриб, озиқ-овқат билан таъминлашни барқарорлаштириб бўлмаслиги таъкидланди. Чорвачилик маҳсулоти етиштирувчи кўпгина хўжаликлар ўзларининг шартномавий мажбуриятларини бажармаганликлари ҳозирги аҳволга олиб келди. Шу йилнинг тўққиз ойи мобайнида умумиттифоқ фондига 416 минг тонна гўшт маҳсулоти етказиб берилмади. Маҳсулот тайёрлашни қисқартириш туфайлигина эмас, балки асосан хўжалик раҳбарлари, ҳокимият маҳаллий органлари давлат буюртмаси талабларини назар-писанд қилмаётганликлари натижасида шундай бўлди. Маҳсулот етказиб бериш ўтган йилги даражага нисбатан салкам 4 фоиз қисқартирилган эди. Давлат буюртмасини фақат Молдова ва Қирғизистон бажарди. Бошқа жумҳуриятлар: РСФСР 170, Украина ССЖ 107, Қозоғистон ССЖ 50, Белоруссия ССЖ 36, Литва 21, Латвия 16 ва Эстония 15 минг тонна гўшт маҳсулоти етказиб бермади.

РСФСРда Краснодар ўлкаси, Ростов, Оренбург, Волгоград, Саратов вилоятлари, Татаристон ва Бошқирдистон жумҳуриятлари давлат олдида энг кўп қарздор бўлиб қолдилар. Украинада эса Хмельницкий, Кировоград ва Николаев вилоятлари; Қозоғистонда Кустанай вилояти ҳаммадан кўра кам гўшт маҳсулоти етказиб бердилар.

Гўшт тайёрлаш қисқарганлигининг сабаблари асосан шундан иборатки, жумҳуриятларда, ўлкалар ва вилоятларда озиқ-овқат маҳсулотларини, энг аввало, ички истеъмол учун етказиб беришга ҳаракат қилинмоқда. Ички истеъмолда ҳам бу маҳсулотлар танқислиги сезилмоқда. Бироқ бу умумиттифоқ фондига маҳсулот етказиб беришни барбод этиш учун баҳона бўлиб хизмат қила олмайди. Умумиттифоқ фонди гўшт маҳсулотлари тайёрлаш умумий ҳажмининг атиги 20 фоизини ташкил этади ва йирик саноат минтақаларини, армияни, олис минтақаларни, шунингдек, Иттифоқ ичкарисида ихтисослашувга кўра ўзлари учун етарли даражада зарур бўлган озиқ-овқат маҳсулотлари етиштирмайдиган бутун-бутун жумҳуриятларни таъминлаш учун етказиб берилади. Саноат билан деҳқончилик-саноат комплекси корхоналари ўртасидаги бевосита товар айирбошлаш ҳолатлари ҳам ташвиш уйғотмоқда, чунки гўшт маҳсулотининг катта ҳажми ана шу соҳаға сарфланмоқда. Қишлоқ хўжалик техникаси ва уларнинг эҳтиёт қисмларини етказиб берувчилар, ўрмон, энергетика, металлургия комплексларининг ходимлари ўз маҳсулотларини жўнатишни гўшт ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб берилишига асоссиз равишда боғлиқ қилиб қўймоқдалар.

Давлат магазинларида гўшт маҳсулотларини сотишдаги узилишлар мунтазам тус олган, бозорда эса уларнинг нархи 2-3 баравар ва ундан кўпроқ ошиб кетган бир шароитда йирик шаҳарлар ва саноат марказларидаги кам таъминланган аҳоли айниқса қийин аҳволга тушиб қолди. Масалан, 11 октябргача Москвага 92 минг тонна гўшт, 14,5 минг тонна колбаса маҳсулотлари, Ленинградга 64 минг тонна гўшт етказиб берилмади. Айни пайтда ана шу шаҳарларга ва бошқа йирик шаҳарларга асосан РСФСРдан гўшт маҳсулотлари етказиб берилмаяпти. Бундай маҳсулотлар етишмаётганлиги айниқса сезилаётган Свердловск шаҳрига Мордва жумҳуриятидан гўшт маҳсулотлари 16,6 минг тонна ўрнига 10,3 минг тонна, Бошқирдистондан 5,7 минг тоннанинг ярмидан камроғи, Оренбургдан 3,3 минг тоннадан камроқ, Челябинскдан режалаштирилган 6 минг тоннанинг ярмидан сал кўпроғи миқдорида етказиб берилди. Тюменга ҳам гўшт маҳсулотлари етказиб бериш билан боғлиқ ишлар бундан яхши эмас. У ерга Бошқирдистондан 4,8 ва Татаристондан 6 минг тонна гўшт маҳсулотлари етказиб берилиши кутилмоқда.

ССЖИ Президентининг хўжалик алоқаларини барқарорлаштиришга, хусусан 1991 йилда ўзаро маҳсулот етказиб беришни 1990 йилдагидан кам бўлмаган даражада сақлаб қолишни кўзда тутувчи жумҳуриятлараро бир қанча битимлар имзоланишига қаратилган фармонлари қабул қилинганлиги илгари тузилган шартнома мажбуриятлари бажарилишини таъминлайди ва янги шартномалар тузиш йўлидаги тўсиқларни бартараф этади.

Шу муносабат билан ҳокимият ва бошқарув идораларининг истеъмолчилар билан озиқ-овқат маҳсулотларини етказиб берувчилар ўртасидаги хўжалик алоқаларини издан чиқаришга олиб борувчи хатти-ҳаракатларига, улар қандай изоҳланишидан қатъи назар, бунга йўл қўйиб бўлмайди. Умумиттифоқ фондига озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб берилишини таъминлаш юзасидан хўжалик қонунларига оғишмай риоя этилишини назорат қилиш учун бир қанча ўлкалар ва вилоятларга марказий хўжалик ҳамда ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари вакилларидан иборат махсус гуруҳларни юбориш мақсадга мувофиқ, деб топилди. Ўз навбатида ССЖИ Бош прокурори жумҳуриятлар, ўлкалар ва вилоятларнинг прокурорларига айбдор бўлган мансабдор шахсларни жиноий жавобгарликка тортишга қадар қатъий жазо бериш, халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларининг, маҳаллий ўз-ўзини бошқарув идораларининг хўжалик алоқаларини издан чиқаришга олиб борувчи қонунга зид ҳуқуқий ҳужжатларига норозилик билдириш тўғрисида кўрсатма берди. Барча прокурорларнинг эътибори маҳсулот етказиб бериш тўғрисидаги қонунлар бузилишининг, маҳаллийчилик кўринишларининг қатъиян пайини қирқишга қаратилди. Истеъмолчилар, савдо ташкилотлари шартнома мажбуриятларини барбод этаётган маҳсулот етказиб берувчиларга нисбатан ўзларига бериб қўйилган иқтисодий жазо чоралари кўриш ҳуқуқидан изчил фойдаланишлари, уларга нисбатан давлат ҳакамик идоралари орқали жиноий иш қўзғашлари зарур.

Вазият фавқулодда мушкуллиги туфайли хўжаликлар, корхоналар ва бирлашмаларнинг раҳбарларигина эмас, шу билан бирга меҳнат жамоалари, шунингдек жамоат ташкилотлари уюшқоқлик, ишчанлик ва бутун жамият олдидаги масъулиятни маҳаллийчилик, гуруҳбозлик манфаатлари ва идоравий бошбошдоқликка қарама-қарши қўйиб, йирик саноат марказларига гўшт ва умуман озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб бериш юзасидан шартнома мажбуриятлари бажарилишини бевосита ишчилар ва жамоатчилик назоратига олишлари керак.

Айни пайтда гўшт, гўшт ва сут маҳсулотлари тайёрлашни кўпайтиришни иқтисодий рағбатлантиришнинг барча чоралари ишга солиниши лозим. Маълумки, 1990 йилнинг 26 сентябрида ССЖИ Вазирлар Кенгаши 1990 йилнинг 1 октябридан қорамол, чўчқа, қўй ва парранданинг янги давлат харид нархларини муддатидан илгари жорий этишга қарор қилди. Бундай харид нархлари ҳукуматнинг қарорига мувофиқ, 1991 йилнинг 1 январидан кучга киритилиши керак эди. Бундай харид нархлари тахминан учдан бир баравар оширилди, бу эса IV кварталнинг ўзидагина колхоз ва совхозларга тўланадиган пулни 5 миллиард сўмдан ортиқ кўпайтиради. Бунда колхоз ва совхозларга етказиб бериладиган саноат маҳсулотларининг улгуржи нархи ўзгармайди.

Иттифоқ-жумҳурият фондига гўшт ва гўшт маҳсулотлари етказиб берилишини таъминлаш мақсадида йилнинг кейинги ойларида маҳсулот етказиб бериш барбод бўлишига йўл қўймасликка интилиб, колхозлар, совхозлар ва деҳқончилик-саноат комплекси бошқа корхоналарини рағбатлантириш учун уларга қўшимча техника, транспорт воситалари ва материаллар ажратишга қарор қилинди. Ана шу мақсадда 790 та юк машинаси ва 2 мингта енгил автомобиль, 225 та автобус, 400 та трактор, 3 минг тонна металл прокати, 2 минг тонна пўлат қувур ва 25 минг тонна цемент юборилади. Иттифоқдош жумҳуриятлар давлат буюртмасига мувофиқ умумиттифоқ истеъмолчиларига, жумладан Москва ва Ленинградга гўшт ҳамда гўшт маҳсулотлари жўнатиш юзасидан белгиланган ойлик топшириқларни ўз муддатида бажарсалар, ана шу ресурсларни оладилар. Ҳамма жойда маҳсулот етказиб бериш интизомига сўзсиз риоя этилган тақдирдагина ана шу барча иқтисодий ва ҳуқуқий воситалар ишлай бошлайди. Шерикларнинг бир-бирларига нисбатан мажбурияти бозор муносабатларига ўтишнинг сўзсиз шартидир, бундай шароитда эса ҳозирги аҳволга тоқат қилиб бўлмайди.

(ТАСС).

Қайта қуриш чорраҳаларида

ҲАРАКАТДА БАРАКАТ

Жалолқудуқ ноҳиясида янги мавсум олдидан оммавий сайил ўтказилиб, «Онаер саховати» кўрик-савдоси ҳам ташкил этилганди. Унда мавжуд 11 та хўжалик ва иккита матлубот жамиятида етиштирилган ноз-неъмат ҳамда тайёрланган халқ истеъмол моллари сотувга чиқарилди. 72 турдаги маҳсулотлар билан савдо қилган Димитров номли жамоа хўжалиги вакиллари биринчи ўринни эгаллашди. Колхоздаги ибратли ишлар ҳақида ёзиш истаги ўшанда туғилганди...

Мазкур хўжалик асосан пахтачилик ва чорвачиликка ихтисослаштирилган. Бу ерда кўп йиллар сурункасига оқ олтин тайёрлаш режаси уддаланмади. Иккинчи тармоқда ҳам аҳвол унча яхши эмасди. Қолоқлик сабаблари кўп. Бироқ биз иқтисодий тангликни бартараф этишдаги изланишларга тўхталмоқчимиз.

Хўжаликка кўпчиликнинг талаби асосида Маҳаммаджон Аҳмедов бошқарув раиси этиб сайлангач, ишлар юришиб кетди. Чунки у шу ерлик, касби молия иқтисодчиси. Узоқ йиллар ноҳия молия бўлимига мудирлик қилди. Ҳатто илгари мазкур колхозга қисқа муддатда раис ҳам бўлган. Аммо ҳақгўйлиги учун вилоят партия қўмитасининг ўша даврдаги саркотибига ёқмаган. Яна эски иш жойига қайтарилган, кейинги йилларда ноҳия молия бўлимига бош-қош эди. Қайта қуриш шарофати туфайли колхозчилар уни талаб қилиб олдилар. Ҳозирча натижалар ёмон эмас. Хўжалик фаолларининг дадил ҳаракатлари, ишбилармонликлари ҳисобига иқтисодиёт яхшиланиб, меҳнаткашларга қулайликлар яратилаётир.

— Муҳими, жумҳурият Президенти фармонларини ва ҳукумат кўрсатмаларини ҳаётга тадбиқ этаяпмиз, — дейди бошқарув раиси Маҳаммаджон Аҳмедов. — Шундан келиб чиқиб, ички имкониятларни қидириб топиб, ишга солаяпмиз. Халқимиз бизнинг ҳаракатларни тўғри қабул қилиб, қўллаб-қувватламоқда.

Раҳбарнинг маҳорати ҳам шунда. Халқ унга эргашсин. Ҳамжиҳатликда гап кўп. Хўш, хўжаликда қандай ибратли ишларни кўриш мумкин?

Аввало пахта яккаҳокимлигига қарши астойдил курашилаяпти. Алмашлаб экишга, боғ-роғлар яратишга эътибор кучайтирилди. Шу йилнинг ўзида ўриксор ва ёнғоқзор ташкил қилинди. Яна 40 гектар ташландиқ ерга жийда ва ёнғоқ экилади. Кўчатлар Қорақалпоғистон Мухтор жумҳуриятининг Тўрткўл ноҳиясидан келтирилади. Умуман бу йил хўжаликда 370 тонна мева тайёрланиб, режа ёздаёқ уддаланган. Ҳатто қиш ойларида сотиш учун юз тонна сара олма ғамлаб қўйилди. 4 гектарлик иссиқхонада ҳам ҳосил етиштирилади.

Чорвачилик ҳам диққат марказида. Тармоқ ходимларига қулай иш ва дам олиш шароити яратилди. Моллар зоти яхшиланди. Шу боисдан йилнинг ўтган даврида давлатга гўшт, сут, тухум, жун сотиш топшириқлари муваффақиятли бажарилди.

Чорвадорлар қишловга яхши тайёргарлик кўришди. Молхоналар созланди, етарлича озуқа жамғарилди. Жумҳурият Президенти фармонига асосан колхозчиларнинг шахсий чорвасини кўпайтиришга, уларни ем-хашак билан таъминлашга кенг йўл очилди. Шунингдек, зарур моддий ёрдам кўрсатилмоқда. Ферма ветеринария врачи ва зоотехниги хонадонлардаги чорва моллари ҳамда паррандаларни мунтазам назорат қилиб турибдилар.

Қишлоқда уй-жойга муҳтожлар кўп эди. Бу долзарб муаммони бартараф этиш учун беш юзга яқин кишига томорқа берилди. Бу иш давом эттирилаяпти. Аммо ҳозирги пайтда бинокорлик материаллари етишмаётир. Жамоа фаоллари РСФСРнинг Владимир ва Иркутск вилоятларидаги ўрмончилар билан шартнома тузишди. Димитровликлар уларга вақтинча ишчилар ва мева-сабзавот юбориш ҳисобига ёғоч-тахта олишмоқда. Бу қурилиш материаллари меҳнатда ўзини кўрсатаётганларга берилаётир.

Бир жойда 56 та ширкат уйлари қурилмоқдаки, бу жамоа хўжалиги кўркини очаяпти. Барча қулайликка эга бўлган бу уйларнинг ўртача баҳоси 14,5 минг сўм. Уни сотиб олган киши дастлаб колхозга бор-йўғи уч минг сўм тўлайди, қолган қисмини йигирма йил мобайнида узади.

Шунингдек, хўжаликда ўз кучлари билан шифокорлик амбулаторияси қурилди. Натижада қишлоқ меҳнаткашлари саломатлигини яхшироқ назорат қилиш имконияти яратилди. Шифокорлар колхоз ҳудудида яшовчи камқонли оналарни аниқлаб чиқишди. Ҳомиладор аёлларнинг сиҳат-саломатликлари жиддий кузатув остига олинди. Кам таъминланган, камқонли оналарга моддий ёрдам кўрсатилаяпти. Уларнинг баъзилари Жанубий Оламушук посёлкасидаги «Пиллакор» санаторий-профилакторийсида дам олишга юборилди.

Бу ерда ёрдамчи хўжалик очилди. Эски чойхона биносида тикувчилик ширкати ишга туширилди. Унда болалар устки кийимлари тикилаяпти. Бундан ташқари консерва, салқин ичимлик, дурадгорлик, тўр халта, полиэтилен плёнка цехлари бор. Нафақат колхозда, балки деҳқонларнинг томорқаларида етиштирилган маҳсулотлар ҳам қайта ишланмоқда. Оҳак, ғишт, асфальт цехлари ишлаяпти. Уларда тайёрланган маҳсулотлар асосан колхозчиларга сотилмоқда. 15 километр узунликдаги ички йўлларга асфальт ётқизилди. Мактаблар созлаб берилди. Хуллас, ёрдамчи хўжаликнинг афзаллиги кўп. Аввало йилига камида 50 минг сўм фойда келтираётган бўлса, иккинчидан, юздан зиёд киши иш билан таъминланди.

Изланишлар давом этмоқда. Хўжаликда 840 ўқувчига мўлжалланган мактаб биноси, ўйингоҳ, 500 нуқтали алоқа уйи ва бошқа ижтимоий-маданий-маиший объектлар қуришга астойдил киришилган.

Ишда муаммолар ҳам йўқ эмас. Меҳнат аҳли ўз кучи билан 75 ўринли болалар боғчаси ва қишлоқ шифокорлик амбулаторияси қурди. Улар ишга туширилди, лекин юмшоқ жиҳозлар билан таъминлаш қийин бўлаяпти. Зарур буюмларни харид қилиш учун хўжалик маблағи бор. Савдодаги эски тартиб-қоидалар, қоғозбозлик уларни сотиб олишга халал бераяпти.

Бундан қатъий назар, жамоа хўжалиги аъзоларининг кўтаринки кайфияти кишини қувонтиради. Мен димитровликлар ҳузуридан ана шундай яхши таассурот билан қайтдим.

С. АБДУРАҲИМОВ,
СССР Журналистлар уюшмасининг аъзоси.

Президент фармони қандай бажарилаяпти?

ГАЗ ВА СУВ ҲАВОДЕК ЗАРУР

Яқинда Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Кенгашида бўлиб ўтган йиғилишда жумҳуриятимиз Президентининг «Ўзбекистон ССЖ қишлоқ аҳолисини ичимли сув ва табиий газ билан таъминлашни яхшилаш тўғрисида»ги фармони қандай бажарилаётганлиги атрофлича муҳокама этилди. Мажлисда жумҳурият План давлат комитети ва Моддий-техника таъминоти давлат комитети раисларининг ўринбосарлари, шу масалага дахлдор вазирликлар, идоралар, ихтисослашган пудратчи бўлинмаларнинг раҳбарлари, шунингдек халқ депутатлари вилоят ижроия комитетлари раисларининг капитал қурилиш бўйича ўринбосарлари иштирок этдилар. Йиғилишни Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Кенгашининг раиси Ш. Р. Мирсаидов олиб борди.

Ўзбекистон ССЖ Президентининг фармони эълон этилганидан кейин кўп ўтмасиданоқ жумҳурият Вазирлар Кенгаши «Ўзбекистон ССЖ қишлоқ аҳолисини 1990—1992 йилларда ичимли сув ва табиий газ билан таъминлаш бўйича давлат дастури» тўғрисида қарор қабул қилган эди. Бу ҳужжатда мазкур ижтимоий вазифани бажариш юзасидан Қорақалпоғистон АССР Вазирлар Кенгашига, вилоятлар ижроия комитетларига, жумҳурият вазирликлари ва идоралари зиммасига аниқ топшириқлар берилганди. Бундан ташқари ҳукумат ҳузурида давлат дастурини рўёбга чиқаришга раҳбарлик қилувчи махсус ишчи гуруҳи тузилган эди. Хўш, Президент фармони қандай бажарилмоқда?

1990 йилнинг учинчи кварталида жумҳуриятимизнинг қишлоқ жойларида 548 километр узунликдаги сув, 323 километр газ қувурлари ётқизилиб, ишга туширилди. Бу 1989 йилнинг учинчи кварталидагига нисбатан тегишли равишда 1,5 ва 2,5 баравар кўпдир. Бошқача ифодалайдиган бўлсак, қишлоқ аҳлини ичимли сув ва табиий газ билан таъминлаш борасида кейинги уч ойнинг ўзида 1990 йилнинг биринчи ярмида адо этилганига тенг ҳажмда иш бажарилди. Амалдаги йил бошидан бери аввал кўзда тутилганига қўшимча равишда қарийб 76 минг оила тоза ичимли сув, 30 минг хонадон газ билан таъминланди. Шу даврда зангори олов билан таъминланган уйларнинг 83 фоизига табиий газ уланганлигини алоҳида таъкидлаш зарур.

Президент фармонидан келиб чиқадиган вазифаларни беками-кўст бажаришга Наманган ва Тошкент вилоятларида айниқса масъулият билан ёндашилди. Бу жойлардаги корхоналар, хўжаликлар моддий-техника ресурсларини етказиб берувчи ташкилотлар билан ўзаро манфаатли шартномалар тузиб, қўшимча равишда қувурлар, бошқа ускуналарни олишга муваффақ бўлдилар.

Шу билан бирга бу борадаги иш суръати ҳамма жойда ҳам кўнгилдагидек эмаслигини, тўртинчи кварталда йиллик иш ҳажмининг салмоқли қисми бажарилиши керак бўлгани ҳолда баъзи вилоятларда эътибор сусайганлигини уқдириб ўтиш керак. Охирги уч ойда 1.942 километр сув (йиллик режанинг 70 фоизи), 1.064 километр газ (1990 йил иш ҳажмининг 60 фоизи) тармоқлари фойдаланишга топширилиши зарур. Бу сўнгги кварталда катта ҳажмдаги юмушларни бажаришни тақозо этади. Афсуски, кейинги пайтда маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари, жумҳурият Уй-жой коммунал-хўжалик вазирлиги раҳбарлари газ ва сув тармоқларига бўлган эътиборни сусайтириб юбордилар. Ўтган тўққиз ойда вилоят ижроия комитетлари ҳисобидан йиллик режанинг 14 фоизи ҳажмида ичимли сув, 18 фоизи даражасида табиий газ тармоқлари вужудга келтирилганлиги шунинг натижасидир. Айниқса Сурхондарё, Қашқадарё вилоятларида, Қорақалпоғистон мухтор жумҳуриятида катта қолоқликка йўл қўйилмоқда. Ўзбекистон ССЖ Уй-жой коммунал-хўжалик вазирлиги тўртинчи кварталда 233 километр узунликдаги ичимли сув тармоқларини ишга тушириши керак. Бу 1990 йилга режалаштирилган иш ҳажмининг 77 фоизини ташкил этди. Демак, кўзда тутилган юмушларнинг салмоқли қисми ҳали олдинда.

Иш суръати кўп жиҳатдан моддий-техника таъминотига боғлиқ. Қувурлар ва бошқа ускуналар бир маромда етказиб берилмаётганлиги, тез-тез узилишлар бўлиб турганлиги салбий таъсир этмоқда. Иттифоқнинг таъминотчи ташкилотлари Қорақалпоғистон мухтор жумҳуриятидаги «Аралсельхозводопроводстрой» ишлаб чиқариш-қурилиш бирлашмаси учун кўзда тутилган йиллик фонднинг 60 фоизини тўртинчи кварталда беришни режалаштирганликларини қандай изоҳлаш мумкин? Шунинг оқибатида бу ташкилотда саккиз ойда йиллик режанинг атиги 28 фоизи даражасида ичимли сув тармоқлари фойдаланишга топширилди. Худди шундай аҳволни Хоразм вилоятида ҳам кўриш мумкин.

Йиғилишда Ўзбекистон ССЖ Моддий-техника таъминоти давлат комитети ичимли сув ва табиий газ тармоқларини ускуналар билан бутлаш масаласига етарлича эътибор бермаётганлиги таъкидланди. Бу идора 530—820 миллиметрлик қувурлар қайси корхоналар томонидан етказиб берилиши масаласини ҳанузгача ҳал қилмаган. Ваҳоланки, жумҳурият Уй-жой коммунал-хўжалик вазирлиги ташкилотларининг ўзига худди шундай қувурлардан 3,5 минг тонна зарур. Бундан ташқари жумҳурият Моддий-техника таъминоти давлат комитети насослар, кабель, сим, газ ускуналарини етказиб беришда ҳам сусткашликка йўл қўймоқда. Сурхондарё ва Жиззах вилоятлари ижроия комитетларига қувурлар жўнатиш масаласи ҳозиргача ҳал қилинмаган. «Узбекгаз» ҳам шундай ускуналарни етарлича олгани йўқ.

Оролбўйи аҳолисини ичимли сув билан таъминлаш ғоят долзарб масала. Лекин иттифоқнинг айрим идоралари буни чуқур ҳис этмай, қувурлар ва бошқа ускуналар етказиб беришни пайсалга солмоқдалар. Йиғилиш иштирокчилари ССЖИ Олий Кенгашининг IV сессиясида Оролбўйи муаммолари муҳокама этилаётган пайтда мазкур масалаларни кўтариб чиқиш зарурлигини таъкидладилар.

Шуни ҳам уқтириб ўтиш керакки, айрим вилоятларнинг ижроия комитетлари қишлоқ аҳолисини ичимли сув ва табиий газ билан таъминлаш давлат дастурини бажариш жумҳурият вазирликлари ва идораларининг вазифаси деган фикрда иш тутмоқдалар ҳамда масъулиятни ўз зиммаларидан соқит этишга ҳаракат қилмоқдалар. Масалан, Хоразм вилояти колхозларидаги ичимли сув тармоқларининг ярмини қуриш учун ҳанузгача маблағ ажратилмаган. Вилоят ижроия комитети шу ишга қурилиш ташкилотларини жалб этиш ҳақида қарор қабул қилган эди. Афсуски, унинг бажарилишини изчил назоратга олмаган. Шунинг оқибатида вилоятда 1990 йилнинг тўққиз ойида атиги 55 километр узунликдаги водопровод тармоқлари ишга туширилди. Бу йиллик режанинг бор-йўғи 7 фоизини ташкил этади.

1991 йилда жумҳуриятимизда 4.585 километр узунликдаги ичимли сув шохобчаларини фойдаланишга топшириш кўзда тутилмоқда. Бу 1989 йилдагидан 3,4 баравар зиёд. Иттифоқ идоралари Қорақалпоғистон мухтор жумҳурияти, Хоразм ва Бухоро вилоятларидаги водопровод тармоқлари қурилиши учун 142 миллион сўм маблағ ажратишни режалаштирмоқдалар. Бошқа вилоятларга жумҳурият бюджетидан пул бериш кўзда тутилаяпти.

Амалга оширилаётган тадбирлар ва белгиланаётган режалар 1990—1991 йилларда қўшимча равишда 700—800 минг қишлоқ аҳолисини ичимли сув билан таъминлаш, бу кўрсаткични 56—57 фоизга чиқариш имконини беради. 1991 йилда қишлоқда 4.100 километр узунликдаги табиий газ тармоқларини фойдаланишга топшириш режалаштирилмоқда. 110 мингдан зиёд хонадонни зангори олов билан таъминлаш кўзда тутилаяпти. 1991 йил охирига бориб қишлоқларни газлаштириш даражаси 25 фоиздан ошади. Белгиланган режалар беками кўст адо этилиши учун энг аввало маҳаллий Советлар жонкуярлик кўрсатишлари, қарорларнинг бажарилиши устидан изчил назорат ўрнатишлари зарур. Зеро, одамларнинг фаровонлиги ҳақида қайғуриш уларнинг биринчи навбатдаги вазифасидир.

С. ЛЕОНИДОВ.

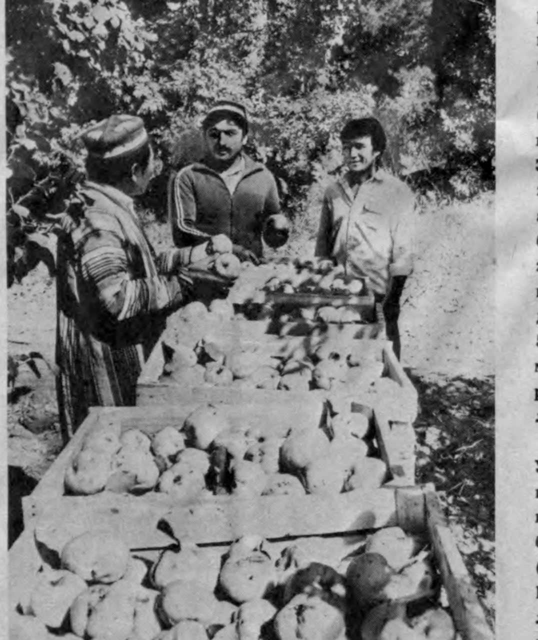

Р. Р. Шредер номли боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ленин йўли районидаги Бандихон тажриба хўжалиги РСФСРнинг турли ташкилотлари билан тўғридан-тўғри ҳамкорлик алоқалари ўрнатган. Эндиликда умумиттифоқ жамғармасидан ташқари ўзаро тузилган шартномалар бўйича ҳам маҳсулотлар жўнатилмоқда. Жорий йилнинг ўтган даврида режадан ортиқча етиштирилган 500 тонна узум, 300 тонна мева қурилиш материаллари ва нефтга айирбош қилинди.

СУРАТЛАРДА: 1. Ишчи Умида Йўлдошева. У ҳосилни йиғиб-териб олишда фаол қатнашмоқда. 2. Бригада бошлиғи Қудрат Бозоров (чапдан), ишчилар Олим Шайманов ва Тожи Бобоқулов янги узилган беҳиларни жўнатишга тайёрлашаяпти.

И. ХЎЖАЕВ олган суратлар.
(ЎзТАГ).

ЧОРВА УЧУН ОМИХТА ЕМ

Дўстликдаги янги омихта ем заводи жамоасига лойиҳа қувватига эришиш учун атиги бир неча ҳафта керак бўлди. Энди бу ердан Жиззах ва Сирдарё вилоятлари хўжаликларига ҳар куни 250 тоннагача омихта ем жўнатилмоқда.

— Биз корхонани Ватанимизда ишлаб чиқарилган энг замонавий ускуналар билан жиҳозладик, — дейди Ўзбекистон ССЖ дон маҳсулотлари вазирининг ўринбосари Р. Э. Эргашев. — Ишлаб чиқаришда автоматика ҳамда электроника воситаларидан фойдаланилаяпти. Бу омихта ем таркибидаги аралашмаларнинг мутаносиб бўлишини таъминлайди, пировард маҳсулот сифатини яхшилайди. Янги завод кўплаб катта чорвачилик комплекслари жойлашган Жиззах ва Мирзачўл хўжаликлари учун маҳсулот етказиб беради. Бунда биз қўйчивонлик ривожланган минтақанинг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга оламиз. Янги заводда асосан ана шу жониворлар учун озуқа тайёрланади.

Бундан ташқари, заводда арпа янчиладиган технология линияси ҳам ўрнатилган. Дастлаб лойиҳада бундай линия ўрнатиш кўзда тутилмаган эди. Гап шундаки, янчилган арпа дони қўзилар учун омихта ем тайёрлашда керак бўлади. Ҳозирга қадар жумҳурият бўйича фақат Жиззахда битта ана шундай линия ишлатилар эди. Лекин унинг қуввати кам, ўзи ниҳоятда жўн ишларди. Шунинг учун ҳам қурилиш бошланиб кетганидан кейин унинг ўрнига Дўстликда янги техникадан фойдаланишга қарор қилинди. Энди у ерда соатига 4 тонна арпа дони қайта ишланмоқда. Бу дон Ўзбекистоннинг турли бурчакларига юборилмоқда.

Келаси йили ўша ернинг ўзида тегирмон қуришни режалаштираяпмиз.

— Рашид Эргашевич, ҳар бир янги корхона ижтимоий муаммоларни ҳал этишни ҳам талаб қилади. Ишнинг бу томони тўғрисида ўйлаб кўрилганми?

— Даставвал шуни таъкидлаб ўтишим лозимки, заводнинг деярли барча ходимлари дўстликнинг ўзида яшайди. Бир неча йил муқаддам корхонани қура бошлаганимизда одамларни ўз технология техникумимизда ўқиш учун таклиф қилдик — бундай иш тутиш жумҳурият дон маҳсулотлари вазирлигида анчадан буён одат тусига кириб қолган. Ўқишга келганларнинг айримларини Москва, Олмаота, Одесса, Бухородаги ўқув юртларига жўнатдик. Энди улар қайтиб келиб, ишга тушишди. Албатта, мутахассисларнинг бир қисми бошқа шаҳарлардан ҳам келган. Оилаликларга хонадонлар, ёлғиз кишиларга эса ҳозирча ётоқхона берилди. Заводнинг ўзида ҳам дам олиш жойлари бор, бу ерда чойхона қурилган бўлиб, унда мазали ва тўйимли таомлар билан тушлик қилиш мумкин.

Ўйлайманки, бу соҳада муаммолар бўлмайди. Ҳозир бизни кўпроқ бошқа нарса ташвишга солаяпти. Янги завод, бутун тармоқда бўлгани каби, омихта емлар учун айрим таркибий қисмларнинг етишмаслигидан қийналаяпти. Жумҳуриятда ем ачитқиси ишлаб чиқариш жуда ёмон аҳволда, хўжаликлар маккажўхори дони топширишда ниҳоятда сусткашлик қилишаяпти. Бу соҳада умуман ғалати вазият вужудга келган: жамоа ва давлат хўжаликларидагилар, афтидан, бундан уларнинг ўзлари зарар кўришларини тушунишмаяпти. Чунки биз бир тонна дон эвазига 1300 килограмм омихта ем берамиз, у эса донга нисбатан анча тўйимлироқдир. Бунинг устига донни янги, юқори харид нархларида топшириш мумкин, омихта ем эса ҳозирча эски нархда сотилаяпти. Қолаверса, ҳамма хўжаликлар ҳам донни яхши сақлай олади, деб бўлмайди.

Шундай экан, биз деҳқонларни ақл билан иш юритишга даъват этамиз. Бизнинг корхоналаримиз эса чорвачилик фермаларини зарур маҳсулот билан таъминлашга тайёр.

А. БЕЗВЕРХОВ,
ЎзТАГ мухбири.

I.

Замондошларимиз

ЧЎЛ ФАРЗАНДИ

1983 йил феврали. Райоининг энг чекка даҳасида «Шўрўзак» давлат хўжалиги ташкил этилди. Қиш оғир келган. Изғирин, шамолу довуллар деҳқон тинкасини қуритади. Янги хўжалик бўлгани учун кўмир, ўтиннинг тайини йўқ. Каттаю кичик кечаси билан дийдираб чиқишади. Ўн уч йилдан буён чўл кезиб, икки хўжаликни оёққа қўйишда қатнашган Турғунбой Маҳамадалиев бунчалик қийналишини хаёлига келтирмаганди. Айниқса умрдоши — Зуҳрахонга қийин бўлди. Бола-чақа, уй-рўзғор ташвиши унинг зиммасида. Турғунбой ака шу тобда эски қадрдони Тожибой Муҳаммадиевнинг сўзларини эслади:

— Икки қўриқ очдинг, учинчиси ортиқча. Одам темирдан эмас. Лоақал бола-чақангни ўйла. Қайсар феълингга қараб қачонгача иссиқ жойларини совутиб чўлма-чўл юришади.

Устозининг сўнгги калимаси оғир ботди. Шу қайсарлиги бўлмаса, у чўлга отланармиди? Раҳбарлар, мутахассислар билан талашиб-тортишиб, муаммоларни ҳал этармиди? Ҳар қалай ўз ўрнини, қадрини билди. Қийинчиликларга, омадсизликларга чидади. Она заминни, пахтакорлик касбини ардоқлади. Бунинг учун оқ фотиҳа берган ота-онасидан, умрдошидан миннатдор. Зуҳрахон опа меҳнатдан чўчимади, борига қаноат қилди. Эрининг иши юришмай ўзини қўйишга жой тополмай юрганида ёнига кириб, мушкулини осонлаштирди.

Қувончу ташвишларга бой кунлар ўтиб борарди. Аммо бош агроном Турғунбой Маҳамадалиевнинг жони ҳалак. Сабаби —ер ўта шўрланган, заранг. Кетмон урсанг, кўкка сапчийди. 300 гектарга Шўрўзак каналидан сув келтириш мумкин. 200 гектарида эса экин битиши амримаҳол. Бунинг устига ишчи кучи етишмайди. Мўмай пул топиш, сохта обрў орттириш пайида бўлганлар орқага қарамай жўнаб қолишди. Янги ўзлаштирилган ерда асл пахтапарварлар ишлашаяпти. Турғунбой ака одамларга зимдан кўз югуртиради. Баъзиларининг лаблари, қўллари ёрилган. Даромаднинг тайини йўқ. Хонадонларида парваришлаётган моллари жонларига оро киради. «Хўжаликнинг қаддини тиклаш мумкинми?». Ана шу савол барчани ўйлантирган. Мутахассислар, тажрибакорлар узоқ фикрлашишди. Охири камида бир йил макка экиш

II.

керак, деган тўхтамга келишди. Бош агроном тиним билмай меҳнат қилди. Унинг ташкилотчилиги, жонкуярлиги туфайли ерлар текисланди, маҳаллий ўғит ташиб келтирилди, насослар ўрнатилди. Агротехник тадбирлар вақтида сифатли амалга оширилди. Ҳал қилувчи дамларда директор Ўрол Қувондиқовнинг билими, ташкилотчилиги муҳим омил бўлди. У ишчи ва хизматчиларни бошпана билан таъминлаш, маданий-маиший хизматни йўлга қўйиш, ички муаммоларни ҳал этишда жонбозлик кўрсатди. Биринчи йили, қанчалик оғир бўлмасин, барча ўзига топширилган ишни кўнгилдагидек бажаришга интилди. Амал-тақал қилиб чекка гектарлардаги экинларга сизот сувлари таралди. Бош агроном илғорлар тажрибасини, фан ютуқларини амалиётга жорий этди. Натижада ўша йили гектаридан 50 центнердан макка дони, қарийб 300 центнердан силос учун кўкпоя йиғиштириб олинди.

Турғунбой Маҳамадалев алмашлаб экишни жорий этмай туриб, кўзланган мақсадга эришиб бўлмаслигини яхши тушунарди. Шу боис деҳқонлар ўртасида тарғибот-ташвиқот ишларини олиб борди. Совхозни тезроқ пахтачилик хўжалигига айлантириш пайида бўлди. Бунинг учун тажрибакорлар, механизаторларни кўпроқ жалб этиш лозим. Агроном ҳаётнинг аччиқ-чучугини татиган, бир қарашда ҳамсуҳбатининг маънавий дунёсини илғай оладиган киши. Инсон тақдири билан боғлиқ масалаларни чуқур мулоҳаза юритиб, одилона ҳал этарди. Бир куни директор унга маслаҳат солди.

— Иш кутилгандек кетмаяпти, — деди у. — Аммо ҳамма қийинчиликлар вақтинча. Ерга чигит қадашимиз билан бир йилда ўзни ўнглаб оламиз. Лекин ёшлар кетаманга тушиб қолишаяпти. Ҳаммамиз уларга ётиғи билан тушунтирайлик. Қалбларига йўл тополсак, марра бизники.

Турғунбой ака ҳам сезиб юрибди. Баъзиларининг шашти паст. Буни Баҳриддин Худойназаров билан мулоқотда ҳам пайқади. Ҳамма тушликка тараддуд кўрарди. Ўнг тирсагини тракторга суяганча хаёлга чўмган ўсмир эътиборини тортди.

— Тинчликми, ука, тажангроқ кўринасан? — кўнгил сўраган бўлди.

— Чўлга келганимга пушаймонман. Азобдан бошқа нарса йўқ. Топганинг тирикчиликка етмайди. Ҳатто ичимли сувга зормиз. Инсон бардошининг чеки бор, ахир.

— Ҳақсан Баҳриддин, — таъкидлади бош агроном. — Яхшиямки, сен каби эътиқодли, сўзида устиворлар бор. Аммо шу тобда сени танийолмаяпман. Қўриққа биринчилардан бўлиб келган, чорвачиликни ривожлантиришга жазм этган ташаббускор йигит қирқ бирига чидаёлмаса. Таклифим пахтачиликка ўт. Бир йилда ўзингни тутиб оласан.

Баҳриддин Худойназаров бош агрономнинг гапига кирди. Ойлар мобайнида сувчилик қилди, механизаторлик касбининг сир-синоатини ўрганди. Пудратнинг иқтисодий ва тарбиявий аҳамиятини кенг тарғиб этди. Орадан бир йил ўтгач, бригадага бошлиқ қилиб сайланди. Илғор иш усуллари жорий этилди. Асосий юмуш техника зиммасига юкланди. Ҳосилдорлик биринчи йили гектарига 3 центнер, сўнг 5 центнер ошди. Жорий йилда Баҳриддин Худойназаров бош агроном Турғунбой Маҳамадалиев ёрдамида минерал ва маҳаллий ўғитлардан унумли фойдаланди. Ғўза парвариши намунали олиб борилди. Заршунослар не-не қийинчиликлар билан ниҳолларни оби ҳаётга қондирдилар. Далаларда баракали ҳосил яратилди. Йиғим-теримда сафарбарлик таъминланди. Ўтган йили зангори кема бункеридан 140 тоннадан ошириб жавоҳир тўккан Очил Мустафоқулов, Ҳаитбой Алимов яна жасорат кўрсатдилар. Қизғин дамларда ҳар бири кунига 10—11 тоннадан пахта терди. Техника қудрати туфайли бригада хўжаликда биринчи бўлиб маррага

III.

етди. Гектаридан режадаги 25 центнер ўрнига 27 центнердан хирмон кўтарилди.

— Пахта йўли — ойдин йўл. Чўлда дур ундириб, кам бўлаётганимиз йўқ, — фикрини ифодалайди Баҳриддин. — Турғунбой ака каби яхшилар ёрдамида ўз бахтимни топдим. Даромад ҳам чакки эмас. Рўзғордан орттириб уй қурдим. Жумҳурият Президентининг фармонига кўра деҳқонга қўшимча томорқа ажратилганлиги кўнглимизни тоғдек кўтарди. Энди чорва моллари парваришлаш, эҳтиёждан ортиқча маҳсулотни давлатга сотиш имконига эга бўлдик. Ҳа, деҳқон орзу қилган дамлар келди.

Турғунбой Маҳамадалиев табиатан юмшоқ, хушмуомала раҳбар бўлса-да, ғирромликни ёқтирмайди. Айниқса ернинг умрини зое ўтказаётганлар билан муросасиз курашади. Сўнгги йилларда Ихтиёр Сувонов бошлиқ бригадада иш орқага кетди. Ҳосилдорлик пасайди, маҳсулот таннархи қимматлашди. Бош агроном мазкур жамоадаги муҳит, кишиларнинг ишга муносабатини синчиклаб ўрганди. Маълум бўлишича, алмашлаб экишга эътибор сусайган, агротехник тадбирлар кечикиб ўтказилган. У партия йиғилишида ана шу камчиликларни қаттиқ танқид қилди. Мутахассисларни 6-бригадани оталиққа олишга даъват этди. Уч нафар КПСС аъзоси қолоқ бригадага ишга ўтди. Алмашлаб экиш йўлга қўйилди. Қўшимча насослар ўрнатилди. Далага маҳаллий ўғит, нури ташиб келтирилди. Натижада бригада бу йил ҳар гектар ердан 26 центнердан қимматли хом ашё йиғиштирди. Маҳсулот ўзининг сифатлилиги билан кўпчиликни хушнуд этди.

Ҳар бир хўжаликнинг ўз дарғалари бўлади. Убайдулла ака Отақуллаев —уларнинг бири. У — тожик фарзанди. Чўлда камол топди. Биринчилардан бўлиб кенжа хўжаликка ишга ўтди. Дўстлари, қариндошларини бағрига чорлади. Ҳозирги кунда улар бир қишлоқ бўлиб яшашаяпти. Тожиклар меҳнат қилаётган бўлим ихтиёрида минг гектар ер бор. 700 гектарида пахта етиштирилади. Убайдулла ака барчага бош-қош. Ўзбек, қозоқ, қирғиз, тожик, корейс уни ўзининг энг яқин кишиси деб билади, қувончу ташвишларини баҳам кўради. Чигит экишга киришиш олдидан ўтказилган йиғилишда айтган гапи барчанинг ёдида узоқ сақланади.

— Ватан остонадан бошланади, — деганди у. — Мана шу ерлар ҳар биримиз учун азиз, мўътабар. Бутун умримизни чўлни пахтазорларга, боғ-роғларга айлантиришга бағишладик. Аммо баъзилар кўрнамаклик қилишаяпти. Кимда-ким оталар бошлаган ишни давом эттирмаса, қадрдон гўшамизни тарк этса, номард!

Юракдан айтилган калима барчани ўйлантириб қўйди. Йигирмага яқин мўйсафид фарзандларини пахтакорлар сафига қўшди. Масалан, Анқавой ота Оқмуродов нуридийдалари Абдурашид ва Абдукаримга мўл, арзон, сифатли ҳосил етиштириш сирларини ўргатди. 145 гектар ерга чигит экдилар. Оила аъзоларининг ўзлари сувчилик, механизаторлик қилишди. Сув танқислиги омилкорлик билан енгиб ўтилди. Куни кеча улар ҳосилдорликни гектарига 4 центнер ошириб, режани бажардилар.

Абдусаид Тожибоев ҳам улардан ўрнак олди. Ўғли, илғор бригада бошлиғи Абдухолиқ Холматовга мададкор бўлди. Янги боғ барпо этишда иштирок этди. 70 гектар ердаги бедани меҳр билан парваришлади. Мана ҳалол меҳнат туфайли қозон ҳам, чўмич ҳам мой.

«Шўрўзак» давлат хўжалиги деҳқонлари 1.891 гектар ерда оқ олтин етиштиришаяпти. Экин майдонлари йил сайин кенгайиб бораяпти. Пахта билан бирга бошқа тармоқлар ҳам ривожланаяпти. Хўжалик ўзининг ажойиб механизаторлари, пахта усталари билан эл оғзига тушди. Йиғим-терим намунали ташкил этилди. Қизғин дамларда 80 та машина тўла унум билан ишлатилди. Иброҳим

IV.

Шопўлатов, Бурҳон Пардаев каби суворийлар мусобақага қизғин тус бердилар. Совхознинг оқ олтин ижодкорлари бу йил ҳам ажойиб муваффақиятни қўлга киритдилар. Давлатга қарийб 5 минг тонна сифатли хом ашё топширилди. Бу ютуқда бош агроном Турғунбой Маҳамадалиевнинг ҳам муносиб ҳиссаси бор.

Директорнинг таъкидлашича, Турғунбой ака яна бир хайрли ишга қўл урибди. Оила аъзолари билан молларни бўрдоқига боқиб, ҳар йили бир тонна атрофида гўшт топширмоқда. Умуман шўрўзакликлар пулни пулга уриштиришнинг ҳадисини олишган. Хўжалик пахтачилик ва чорвачиликдан мўмай даромад кўрмоқда. Ҳисоб-китобларга қараганда, бу йил фойда 1,5 миллион сўмдан ошади. Бу ижтимоий соҳа муаммоларини ҳал этиш имконини бераяпти. Сўнгги икки йил ичида янги мактаблар, болалар боғчалари қурилди. 3 километр йўлга асфальт, водопровод қувури ётқизилди. Аммо ҳали ташвишлар етарли. Ҳанузгача ҳаммом, қишки клуб, маиший хизмат муассасалари йўқ. Бироқ чўл фарзандлари эртанги кунга комил ишонч билан боқишаяпти. Улар қўлни қўлга бериб, ҳар қандай ишнинг уддасидан чиқиш мумкинлигига қатъий ишонч ҳосил қилишган.

М. ҚАЮМОВ.

Ворошилов райони.

КОНИ ФОЙДА

Собир Абдуллаев 3-бригада ҳудудига етганда машинадан тушди. Шофёрга жавоб бериб юборди-да, ариқдан ҳатлаб ўтиб пайкал ичига кирди. Бу ерда ҳафта аввал биринчи терим тугалланганди. Лекин ҳали ҳосил мўл. Лўппи-лўппи очилган пахта кўзни қувнатади. «Ҳар гектарда яна камида 10—12 центнер ҳосил бор, — хаёлан чамалади у. — Демак, бу йил ҳам устознинг ошиғи олчи».

Устоз — Низом Шамсиев, Ленин ордени, Меҳнат Қизил Байроқ ордени соҳиби. Ўтган йили у бошлиқ бригада пахтакорлари 75 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 34 центнер ўрнига 45 центнердан оқ олтин етиштирганди. Жорий йилда ҳам миришкорлар эрта баҳордан бошлаб ягона мақсад йўлида астойдил меҳнат қилишди. Жами майдонда мўлжалдагидан зиёд ҳосил тўпланди. Уни йиғиштириб олиш уюшқоқлик билан ўтказилди. Кеча эса йиллик режа колхозда биринчилар қаторида уддаланди.

Бошқарув раиси Собир Абдуллаевнинг бу ерга келишидан мақсад уста пахтакорни ғалаба билан муборакбод этиш эди. У олисда бригадирнинг қорасини кўрди-ю, ўша томонга шитоб билан юрди...

Ғиждувон районидаги Ҳамид Олимжон номли жамоа хўжалигида Низом Шамсиевга ўхшаган миришкорлар кўп. Шу боис меҳнат аҳли сурункасига тўрт йилдан буён режа ва мажбуриятларни ошириб адо этмоқда. Айниқса, жорий йилда қувончли натижаларга эришилаяпти.

— Ҳозиргача қабул пунктига 874 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 38 центнердан пахта топширилди, — деди раис Собир Абдуллаев. — Бу кўрсаткич албатта 40 центнерга етказилади. Тармоқнинг ўзидан 3 миллион сўмдан зиёд даромад олишни мўлжаллаяпмиз.

Суҳбатга пешқадам бригада бошлиғи Низом Шамсиев қўшилди.

— Пахта — кони фойда, — деди у. — Лекин айримларнинг ана шу қимматбаҳо саноат хом ашёсини етиштиришга ўгай кўз билан қараётганлари кишини ажаблантиради. Аслида ҳамма «айб» унинг харид нархи пастлигида. Жорий йилдан бошлаб бу соҳада силжиш бўлаяпти. Жумҳурият ҳукуматининг қарорига биноан терилган пахтага оширилган нархда ҳақ тўлангани колхозчиларимизнинг кучига куч, ғайратига ғайрат қўшди. Мавсум ҳеч қачон бу йилгидек осойишта, айни пайтда юқори суръатда ўтмаган. Ялпи ҳосил салмоғи ҳам чакки эмас. Раис айтганидек, даромад шунга яраша бўлади.

Қўйнидан тўкилса —қўнжига. Жамоа хўжалигида даромад кўпайган сари ижтимоий, маданий-маиший муаммолар изчил ҳал қилинаяпти. Агар 1987 йилда бунёдкорлик ишларига 79 минг 819 сўм сарфланган бўлса, ўтган йили бу кўрсаткич қарийб 600 минг сўмни ташкил этди. Бу йил унинг миқдори янада ортади.

Ў. ИКРОМОВ.

СУРАТДА: бошқарув раиси Собир Абдуллаев ва бригада бошлиғи Низом Шамсиев.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

ТОЗА ХОМ АШЁ

Ғ. Юнусов номли давлат хўжалигидаги В. Поччаев раҳбарлик қилаётган бўлим далаларидан жуда тоза хом ашё териб олинмоқда. Бу ерда машиналар тўхтамасдан, узлуксиз ишлайди, чунки ариқларда ёввойи ўт йўқ.

— Бу йил биринчи марта автомат культиватор деб аталган мутлақо янги қурилмани қўлладик, деб тушунтиради бўлим бошқарувчиси. — энди маълум бўлишича, у ёввойи ўтларга қарши курашда жуда самарали бўлиб, тупроқни сифатли юмшатиш имкониятини берар экан. Бу гал унинг тажриба намуналаридан фойдаландик. Қурилмани кўплаб ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш вақти келди — чунки унинг қай даражада фойдали эканлигини кўриб турибмиз.

Бу ерда техникадан ҳар қачонгидан унумли фойдаланишмоқда. Бунда техника теримга жуда яхши тайёрлангани, Р. Солиев, У. Ҳошимов, А. Мансуров сингари механизаторларнинг маҳорати таъсир қилмоқда.

Сирдарё вилояти.

Ғишт заводлари

Бувайда ноҳиясидаги Калинин номли жамоа хўжалигида ишга туширилган ғишт заводи дастлабки маҳсулотни ишлаб чиқара бошлади. У хўжалик ҳисобидан қурилган. Йилига бир миллион дона пишиқ ғишт тайёрлаш қувватига эга.

Корхонанинг фойдаланишга топширилиши хўжаликка колхозчиларни тақчил қурилиш материаллари билан таъминлашдан ташқари, қирқ кишини ишга жойлаштириш имкониятини ҳам беради.

Ҳозир Фарғона вилоятининг жамоа хўжаликлари ва давлат хўжаликларида ғишт пиширадиган 59 та цех ва завод ишлаб турибди. Улар йилига 90 миллион дона ғишт, шу жумладан 60 миллион дона пишиқ ғишт ишлаб чиқаради.

Меҳр-мурувватли бўлайлик

ҚАРИЯЛАРГА ЁРДАМ

Келес шаҳрида истиқомат қилувчи кекса Ҳасан ота бу йилги қиш совуғидан чўчимаса ҳам бўлади. Унга ноҳия ижтимоий таъминот бўлими ҳисобидан текинга кўмир келтириб берилди.

— Биз яна 32 нафар ёлғиз пенсионерга кўмир олиб бердик. Ноҳия ижтимоий таъминот бўлимида ташкил этилган «Меҳр-мурувват» фонди ҳисобидан деярли икки юз нафар ёлғиз кексага турли ёрдам беряпмиз, — дейди Тошкент ноҳия ижтимоий таъминот бўлими ҳузуридаги ижтимоий ёрдам бўлимининг мудири С. Омонтоев. — Бу қандай ёрдам! 50 киши ҳар куни ноҳия марказидаги «Шодлик» кафесида бепул тушлик қилмоқда. 160 нафар ногиронинг ҳолидан доимий хабар олиб туриш учун ноҳия ижтимоий таъминот бўлими ўзининг 10 нафар ходимидан иборат гуруҳ тузди. Улар ўз оталиқларидаги қарияларга озиқ-овқат ва дори-дармон, юролмайдиганлар учун тушликлар олиб бориб беришади.

Бу йил райижроқўм, айниқса жуда муҳтож пенсионерларга шинам уй-жой ажратди, телефонлар ўрнатди. Йил охиригача «Меҳр-мурувват» ижтимоий фонди ёрдамида ёлғиз кишиларга тегишли 7—8 та уйни таъмирлаш мўлжалланган.

Ҳозирги пайтда фонд ҳисобида 16 минг сўм пул бор. Оталиқ ташкилотлар —ноҳиядаги колхозлар ва совхозлар, корхоналар ва муассасалар ўз даромадларидан маблағ ажратмоқда.

Т. АЛИМОВ, ЎзТАГ мухбири.

СОВЕТ ИТТИФОҚИДИР БИЗНИНГ ВАТАНИМИЗ

ВЕШЕНКА ҚУЗИҚОРИНИ

ГОМЕЛЬ. Белоруссия Компартияси Гомель вилоят комитети инсон танасининг ўсимта касалликларига курашини кучайтирадиган вешенка қўзиқорииларини саноат асосида ишлаб чиқариш учун уни пул билан таъминлашга қарор қилди. Қишлоқ хўжалик фанлари доктори, Белоруссия ўрмон хўжалиги илмий-тадқиқот институтига бошчилик қилаётган В. Ипатьевнинг ишланмасини жорий этиш учун икки миллион сўм пул ажратилди. Олимнинг келаси йилдаёқ вилоятда камида 200 минг тонна тоза қўзиқорин олинишига ишончи комил.

ЮГОСЛАВИЯ ЖУХОРИСИ

СПАССК-ДАЛЬНИЙ (Приморье ўлкаси). «Зеленодольский» шўро хўжалиги далаларида жўхорининг Югославия навларидан дастлабки ҳосил йиғиштириб олинди. Қимматбаҳо озуқа экинини етиштиришнинг хорижий олимлар таклиф этган технологияси муссон иқлими шароитида муваффақиятли синаб кўрилди. Дон ҳосилдорлиги ноҳиялаштирилган Ватан навларининг самарасидан икки баравар кўпайди ва гектар бошига 70 центнерни ташкил этди. Югославиянинг «Белград» фирмаси билан Приморьедаги «Спасск» кончилик комбинатининг икки йиллик ҳамкорлиги озуқа экинларини арзонлаштириш ва уларнинг Приморье Приханкай паст текислиги хўжаликларида унинг тўйимлилигини ошириш муаммосини ҳал этишга имкон берди.

«ҲАММАМИЗ — БИР ОИЛА»

ЙОШКАР-ОЛА. Қардош халқлар маданиятларини ривожлантириш жамғармаси Фин-Угор тармоғи тилларининг йўқолиб кетишига йўл қўймасликка ва айни вақтда миллатлараро алоқаларни бойитишга хизмат қилади. Жамғармани Йошкар-Олада бўлиб ўтган таъсис йиғилишида Бошқирдистон ва Мордва, Эстония ва Татаристон, Удмуртия ва Карелиядан, Ленинград, Архангельск, бошқа шаҳарлардан келган депутатлар ташкил этишди. Ижодий алоқаларни йўлга қўйишда, биргаликдаги маданий тадбирларни ташкил этишда ёрдам кўрсатиш янги жамоат ташкилотининг вазифасидир.

(ТАСС).

ХАЛҚАРО ҲАЁТ
ВОҚЕАЛАР, ФАКТЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

САЛОМАТЛИК КУШАНДАСИ

БОНН. (ТАСС мухбири Владимир СЕРОВ). Ҳаддан ташқари кўп овқатланиш ва носоғлом турмуш тарзи ГФР аҳолисининг саломатлигига салбий таъсир ўтказмоқда. Соғлиқни сақлаш федерал маҳкамаси ана шундай хулосага келди. Мазкур маҳкаманинг топшириғига биноан 25 ёшдан 69 ёшгача бўлган кишилар текшириб чиқилди. Эълон қилинган маълумотларга кўра, тадқиқот сўнгги ўн йил мобайнида ГФРда ортиқча вазнли, қон босими ошган ва қонида холестерин миқдори ҳаддан зиёд кўп бўлган кишилар муттасил кўпайиб бораётганлигини кўрсатди.

Сўнгги уч йил мобайнидагина қон босими ошган кишилар 12 фоиз, қонида холестерин миқдори кўп бўлган кишилар олти фоиз кўпайган. Тамакига кучли эҳтирос ҳам ўз салбий таъсирини кўрсатмоқда. 1985 йилгача мамлакатда чекувчилар вақтинчалик камайган бўлса, кейинчалик чекувчилар эркаклар орасида 3 фоиз, хотин-қизлар орасида эса 4 фоиз ошган. Уларнинг ўртача миқдорда сигарета чекиши ҳам кўпайган. Шифокорларнинг фикрича, мана шу салбий омилларнинг ҳаммаси юрак-қон томир, рак ва бошқа касалликларнинг тобора кўпайишига сабаб бўлмоқда.

АХБОРОТ ХИЗМАТИ

ПАРИЖ. (ТАСС мухбири Виктор ХРЕКОВ). Францияда келгусида бозор қандай кенгаяди? Яқин истиқболда космосга яна хотин-қизларнинг учиши мўлжалланмоқдами? Айтайлик, Парижда болалар кийим-кечаклари ишлаб чиқаришга ихтисослашаётган янги корхонани барпо этишнинг имкониятлари қандай? Бу саволларнинг ҳаммасига бир кишининг, ҳатто битта ташкилотнинг ҳам жавоб бериши қийин. Бироқ Франциядаги «СВП» компанияси буларнинг ҳаммасига жавоб беришга қодир эканлигини исботлади.

Сиз ўзингизнинг барча саволларингизга дастлаб каттагина пул тўлаб компания коммутаторининг рақамларини терищингиз билан дарҳол узил-кесил жавоб олишингиз мумкин. Бу нарса «СВП»— «Сильву-пле» фирмасининг номида ҳам акс этган, яъни бу «марҳамат» деган маънони билдиради.

«СВП» Францияда ва бутун дунёда (18 та давлатда унинг бўлимлари бор) жуда катта шуҳрат қозонган. Буни исботлаш учун фирманинг обороти ўтган йили 390 миллион франкни ташкил этганлигини айтиш кифоя қилади. 20 мингтадан зиёд корхона фирманинг доимий мижозлари ҳисобланади. Бундан ташқари ҳар йили хилма-хил саволлар билан 150 мингдан зиёд киши унга мурожаат қилади.

КЕНГАШГА АЪЗО

ПАРИЖ. (ТАСС мухбири Александр КРИВИХ). Европа кенгаши (ЕК) вазирлар қўмитаси Венгриянинг ЕКнинг тўла ҳуқуқли аъзоси сифатида унга кириш тўғрисидаги илтимосига ижобий жавоб қайтарди. Европа кенгаши ҳозирги вақтда Европадаги 23 та мамлакатни бирлаштириб турган сиёсий маслаҳат ташкилотидир. Кенгашнинг бугун Страсбургда тарқатилган баёнотида Венгрия шундай мақом олган Шарқий Европадаги биринчи давлат бўлиши таъкидланади.

Бундан икки ҳафта илгари Европа кенгашининг парламент ассамблеяси (ЕКПА) Венгриянинг мурожаатномасига ижобий муносабат билдиришни тавсия этган эди. Ҳозирги вақтда бу мамлакат Совет Иттифоқи ва Шарқий Европадаги бир қанча бошқа давлатлар сингари ЕКПАга махсус таклиф этилган, деган мақомга эга. Худди шундай илтимос билан мурожаат қилган Польша ҳам тез орада ЕКнинг тўла ҳуқуқли аъзоси бўлади, деб тахмин қилмоқдалар.

Венгриянинг Европа кенгашига расмий равишда аъзо бўлиши маросими 6 ноябрь куни Римда, шу мамлакат вакиллари ҳам иштирок этадиган вазирлар қўмитасининг сессияси чоғида ўтказилади.

СЎНГГИ ХАБАРЛАРДАН

● СОФИЯ. Болгарияда давлат гербини, байроғини, номини ўзгартириш тадбирлари кўрилмоқда. Буюк халқ мажлиси чоршанба куни мамлакат янги конституциясини ишлаб чиқиш учун тузилган комиссияга 15 кунлик муддат ичида давлатнинг бўлажак герби ҳақида таклифлар киритишни ҳамда уни ишлаб чиқиш учун конкурс эълон қилишни таклиф этди. Худди шу комиссия мамлакатнинг давлат байроғи тўғрисида ҳам таклиф киритиши лозим.

Тегишли қонун лойиҳасини тақдим этган парламент комиссиялари, дейилади шу муносабат билан БТА агентлигининг хабарида, «халқнинг бир қисмигина қарашларини ифода этган ва бирлаштирувчилик тусига эга бўлмаган рамзлардан гербни ва байроқни халос этиш» зарур деб ҳисобламоқдалар. Бўлажак гербнинг айрим элементларини белгилаш чоғида Болгариянинг тарихий ўтмиши, унинг мустақиллиги ва суверенитети эътиборга олиниши лозим.

● ПРАГА. Брно шаҳрида ташкил этилган «МБНС» Чехословакия—Совет қўшма корхонасининг фаолияти амалий ва ўзаро манфаатли шерикчиликнинг яхши намунасидир. «МБНС» кенгайтирилган ҳолда «Москва—Брно—Новочеркасск — ҳамкорлик» деган маънони билдиради. Корхона бир йилда қарийб 1,9 миллиард крона миқдорида маҳсулот ишлаб чиқаради. Булар электр станциялар, кимё ва нефть кимёси саноати учун ускуналардир. Қўшма корхона директори Франтишек Навратилнинг фикрича, бевосита ҳамкорлик «МБНС»ни 5—10 йил олдиндан барқарор буюртмалар билан таъминлайди. Брно машинасозлари ўзлари ишлаб чиқарган ускуналар ўрнатилган Совет Иттифоқидаги яна 50 та завод билан кооперация асосида ҳамкорлик қилишни мўлжаллашмоқда. Ҳозирги вақтда 15 та совет корхонаси ҳамкорликка рози бўлди.

● САН-ФРАНЦИСКО. Нефтга бой Форс кўрфази районидаги танглик муносабати билан АҚШда нефть ва нефть маҳсулотлари нархининг жадал қимматлашуви мазкур шароитдан ўз манфаатлари йўлида фойдаланиб қолишга уринаётган нефть концернларининг чайқовчилик билан шуғулланишларига имкон яратмоқда. Эн-Би-Си телекомпанияси буни шарҳлар экан, энг аввало қаллоблар Америка авиакомпанияларига ёқилғини қиммат нархда сотаётганликларини таъкидлайди.

(ТАСС).

Ҳар ҳафта шанба сонида

Мўйчинак

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими Аббос МУХИДДИН таҳрири остида

Номалар, ҳангомалар

ХАРИДОРДАН ПАНАДА

Ҳозирги кунда баъзи нарсалар анқонинг уруғига айланиб бораётгани рост. Савдо соҳасидаги қаллобликларни қўяверинг. Агар таниш-билиш қилмасангиз ёки «шапкаси»ни узатмасангиз, икки дунёда ҳам ишингиз битмайди. Бу даъволар айрим таъби «нозик» мутасаддиларга ёқмаслиги табиий. Ахир, гап исботи билан бўлиши керакда! Шундай эмасми?

Ишчи назорати вакиллари яқинда Коммунистик райони матлубот жамиятига қарашли 4-хўжалик дўконида текшириш ўтказдилар. Пештахталарда қўлга илинадиган нарса йўқ. Лекин хулоса чиқаришга шошилманг. Чунки омборда ҳаммаси бисёр. Бир-бир санасангиз, узун рўйхат ҳосил бўлади. Мана, кўздан панада сақланган моллардан баъзилари: ошхона мебели, стол, йиғма кроват, электр иситгич, нарвон, совутгич, линолеум, мих, лак... Қизиқ, нега улар савдога чиқарилмадийкин? Аҳоли ўртасида миш-мишларни урчитиш ёки сунъий тақчиллик ҳосил қилиш учунми?

Таассуфки, бундай ҳоллар якка-ёлғиз эмас. Чиллакичиллакини кўриб чумак уради. Шу кунларда савдо ходимларининг муртини болта чопмайди. Ошиғлари олчи. Камёб моллар пештахталардан йўқолиб бораяпти. Бунинг оғирлиги меҳнаткашлар елкасига тушаётир. Савдо қонун-қоидаларига путур етмоқда.

Орджоникидзе район Дўрмон матлубот жамиятига қарашли «Ўзинг ясаб ол» қурилиш ва хўжалик дўконига кириб, ёқа ушладик. Ҳисоблаб кўрилганда 22 хил товарга баҳо ёрлиқлари ёзиб қўйилмаганлиги аниқланди. Бундан кимга фойда-ю кимга зиёнлигини ўзингиз тушуниб олаверинг. Яна ўша касал: омборда бор, пештахтада йўқ. Харидоргир моллар — тунука, турли хил мих ва чойнаклар савдога чиқарилмаган.

Эл оғзига элак тутиб бўлмас. Ким билан гаплашманг, «дўконларда ҳеч нима йўқлиги»дан зорланади. Аслида унчалик эмас. Ноёб моллар баъзи олғирларнинг нафсини қондириш, чўнтагини қаппайтириш учун «хизмат» қилмоқда. Уларнинг танобини ким тортади? Тошкент вилоят матлубот жамияти бошқарувчи раҳбарлари эса ҳозирча жим. Улар савдода тартиб ўрнатиш, аҳволни яхшилаш ўрнига сукут сақлашни афзал кўришаяпти.

Н. КОШУБИН,
Тошкент вилояти касаба уюшмалари кенгашининг жамоатчи назоратчиси.
Б. ПЎЛАТОВ,
шу кенгаш матбуот марказининг бошлиғи.

«Мўйчинак» материаллари изидан

ЖАВОБМИ ЁКИ ХАСПЎШЛАШ?!

Ҳурматли таҳририят! Рўзноманинг шу йил 28 июль сонида чоп этилган «Ҳайфсан керакми?» сарлавҳали мақола юзасидан қуйидагиларни маълум қиламиз:

Матбуотнинг ҳар бир сўзи асосли бўлиши керак. Бизнингча, муаллифлар (Х. Жабборов, С. Бобоев) масалани чуқур ўрганишмаган, шошма-шошарликка йўл қўйишган. Мақолада келтирилган далиллар район халқ назорати комитетининг шу йил январь ойида ўтказилган йиғилишида муҳокама қилинган ҳамда айбдорларга тегишли чора кўрилган. Бинобарин, бу хусусда такрор сўз юритишдан мақсад нима — тушунолмадик.

Мақоладаги баъзи ўринлар эътирозли. Чунончи, Навоий номли жамоа хўжалиги бош инженери К. Хусаинов, Наримонов номли жамоа хўжалиги ферма мудирлари М. Қаландаров, Ж. Мавлонов ўртоқлар бир хил жазо — ҳайфсан билан «сийланган»лиги таъкидланади. Ваҳоланки, хўжаликка етказилган моддий зарарнинг ўрнини қоплаш мақсадида М. Қаландаров билан Ж. Мавлоновга бир ойлик маош миқдорида (170 сўмдан) жарима солинган.

«Чаман» универмагининг ходими Ш. Бектурдиев фаолиятига баҳо беришда ҳам бир ёқламаликка йўл қўйилган. Ҳақиқатда эса сотувчи 6742 сўмлик эмас, 2981 сўмлик чет эл молларини савдога чиқармай омборда сақлаганлиги аниқланди. Текшириш якунлари ўз вақтида халқ назорати комитети ҳамда район матлубот жамияти жамоаси йиғилишларида муҳокама қилинган, мавжуд хато-камчиликлар учун Ш. Бектурдиев, савдо бўлими мудири О. Одамовга маъмурий чора кўрилган. Бу ҳақда йиғилиш қарорлари, бошқа тегишли ҳужжатлар мавжуд.

Мақола район халқ назорати комитети аъзолари иштирокида ўрганилди ва ундан тегишли хулоса чиқарилди.

Ю. МАТЕҚУБОВ,
халқ депутатлари Боғот район Совети ижроия комитети раиси.

МЎЙЧИНАКДАН: Антиқа жавоб-а! Танқид — сариёғ эмас. У ҳаммага ҳам ботавермайди. Райижроком раисининг сўзларига ишонадиган бўлсак, халқ назоратчилари сутдек «оппоқ», ишлари нуқсонсиз. Жавоб хатида ёзилишича, халқ назорати органлари танбеҳ, ҳайфсан, қаттиқ ҳайфсан бериш, лавозимидан четлаштириш, ишни терговга ошириш каби бир қатор қонуний ҳуқуқларга эга. Боғотлик назорат мутасаддилари эса ҳаммага бир хил тўн бичиш — ҳайфсан бериш билан кифояланишган. Мақолада ана шу ҳақда фикр юритилган, нотўғри иш услуби танқид қилинган эди. Қолаверса, бу бошқалар учун сабоқ бўлсин, дегандик. Сотувчи Ш. Бектурдиев фаолиятига оид «даъво» ҳам ғалати. Гўё унинг шаънига номатлуб иш қилинган, яъни яширилган моллар суммаси ошириб кўрсатилганмиш. Қаранг-а! Гап кам ёки кўплигидами? Нима бўлганда ҳам ноёб моллар яширилганлиги, савдо қонун-қоидаси бузилганлиги факт-ку. Ҳайтовур халқ назорати комитети мақоладан тегишли хулоса чиқарибди. Шунинг ўзи ҳам катта гап!

ШИРИН ТУШ

Катта анҳор бўйида эмиш. Уйининг адоғига етолмай гарангсиб турганда сувга ташланган тўрга бир балиқ илинибди. Эртакдагидай ғаройиб Олтинбалиқ!

— Мени қўйиб юбор, — ёлворибди у. — Нима истасанг муҳайё қиламан.

— Бекор гап! Сен ҳам совхозимиз раҳбарларига ўхшаб алдасанг керак-да.

— Менга ишонавер. Айтганим ижобат бўлади. Ким сан ўзи, нима дардинг бор?

У тўлиб турган эди. Чуқур хўрсиниб, ҳасратини тўкиб солди:

— Мен Ульянов районидаги «Партия XX съезди» давлат хўжалигида истиқомат қилувчи Раҳимбой Ҳайитов бўламан. Фрунзе номли мактабда хўжалик ишлари бўйича директор ўринбосариман. Вазифам улуғу супрам қуруқ — оладиган маошим 90 сўм. Оиламда ўн жон бор.

— Тирикчилигинг қалай?

— Э, сўрама, Олтинбалиқ! Бошпананг бўлмаса қийин экан. Тўғри, уйимиз бор эди. Уни бузиб, йўл ўтказишди. Ўшандан бери сарсон-саргардонмиз. Бир хонали уйда ўн жоннинг яшашини тасаввур қилиб кўр! Инсоф ҳам керак-да. Қонунга кўра, бизга уй ёки ер участкаси берилиши лозим эди. Бироқ арзимизни тинглайдиган киши топилмаяпти. Совхоз директори Зикриё Асроров билан ер тузувчи Арслон Сайдалиевнинг парвои палак. Уларга бу ҳақда гап очсак, пуч ёнғоқ билан қўйнимизни тўлдиришади, холос.

— Дардинг оғир экан, — деди Олтинбалиқ. — Мана, сенга уй. Олгину мени қўйиб юбор!

Раҳимбой ака қараса, рўпарасида данғиллама уй пайдо бўлганмиш. У азбаройи севинганидан Олтинбалиқни қўйиб юборганини сезмай қолди. Сув шалоплаб юзига сачради. Чўчиб кўзини очса, туши экан...

Туш барибир туш-да. Зукко газетхон коса тагидаги нимкосани пайқаган бўлса керак. Юқорида келтирилган далилларнинг бари рост. Энди гап совхоз раҳбарларида қолди. Улар инсофга келишармикин ёки Р. Ҳайитовнинг орзуси ширин туш бўлиб қолаверармикин?!

Оққа кўчирувчи:
А. МИРАКОВ

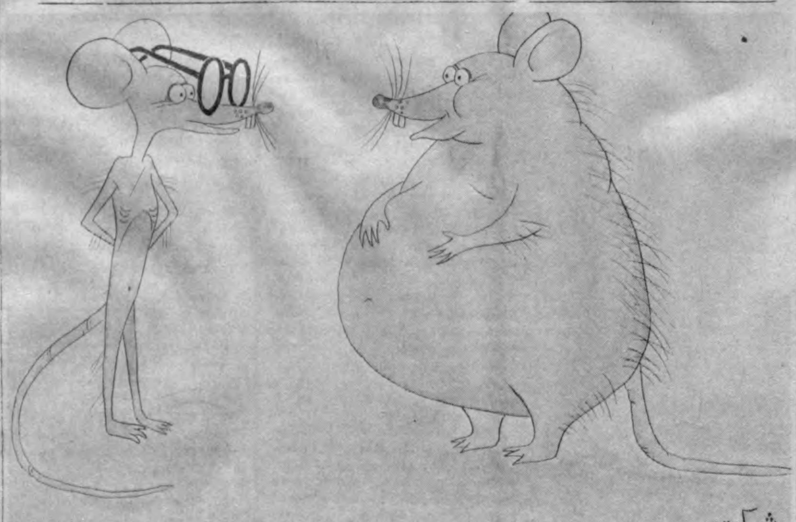

— Бай-бай, нимани ютдинг, ошна?
— Кооператив дўконни...

Ш. ГУРОПОВ чизган-расм.

НАСРИЙ МАСАЛ

УЗУМ ТОКИ

— Нега мени ўз ҳолимга қўйишмайди? — зорланди Узум токи. — Баҳорда кесишади, ёзда хомток қилишади..

— Ўзим бўлай деб тарвақайлаганинг - тарвақайлаган. Мундоқ мевани ҳам ўйлаш керак-да, — дейишди унга.

АНДАВА

Андава жуда уста эди: деворнинг паст-баланди, ўнқир-чўнқирини билдирмасдан текислаб кетаверарди. Одил ҳакам — газчўп келди-ю, унинг ишидаги нуқсонларни очиб ташлади.

Андава мулзам бўлиб қолди.

АРРА НИМА ДЕЙДИ?

— Қани, тортинг у томонга... Қани, тортинг бу томонга... Топганимиз арра, — дер экан Арра.

АЛАНГА

Аланга тобора авж олар, даҳшатли тили билан ҳамма нарсани ямлаб ютмоқчи бўларди.

— Сал ўзингни бос, — деди Сув унга.

Бунга жавобан Аланга ғазаб билан вишиллади-ю сўнг ўчди-қолди.

ТЎТИҚУШ БИЛАН ФИЛ

— Қабул йўқ, қабул йўқ,— деб такрорлагани-такрорлаган эди қабулхонадаги Тўтиқуш.

— Ўчир-е, овозингни! Сени бошимга ураманми, менга Шер керак, — деганча бостириб кириб борди Фил.

СОВУННИНГ ХИЗМАТИ

— Мунча куюнчаксан? — дейишди бир куни Совунга. — Сал нарсага кўпириб кетасан-а. Нима қиласан жонингни қийнаб?

— Кир деган нарсани кўришга кўзим йўқ. Уни йўқ қилмагунча тинчимайман, — деб жавоб қилди Совун.

У шу йўлда адойи тамом бўлди.

КЎПРИК

— Нима қилиб турибсан бу ерда қаққайиб? — сўраб қолди Эшак Кўприкдан.

— Дарёни томоша қилаяпман, — деб жавоб қилди Кўприк кулиб.

М. ХУДОЙҚУЛОВ.

Йўл-транспорт ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш нафақат ҳайдовчиларнинг, балки ҳар бир кишининг бурчидир. Яқинда шу масалага бағишланган Бутуниттифоқ ҳафталиги ўтказилганлиги бежиз эмас. Барча ерда бўлгани каби Нишон район ички ишлар бўлими давлат автомобиль инспекцияси ходимлари ҳам бу тадбирда фаол иштирок этдилар. Давлат автоинспекцияси бошлиғи, милиция капитани Бахтиёр Омонов, милиция сержанти Умар Хуррамов автокорхоналарда бўлиб, тушунтириш ишларини олиб бордилар, хавфсизликни таъминлаш юзасидан белгиланган тадбирлар қандай бажарилаётганлигини назоратдан ўтказдилар.

СУРАТДА: Бахтиёр Омонов вилоят матлубот жамиятлари уюшмаси ҳайдовчиси Ч. Очиловнинг ҳужжатларини кўздан кечирмоқда. Бу автомашинанинг техникавий ҳолати белгиланганидек расмийлаштирилмаганлиги аниқланди.

Ш. СУЛТОНОВ олган сурат.

Оқибатни асранг

МЎЛТИРАГАН КЎЗЛАР

Менинг жажжигина, кўзлари чўлпон юлдузидек порлаб турган жигаргўшам! Сенинг ўлганингга асло ишонгим келмайди. Чунки бир ҳафта бурун кўрганимда сопа-соғ эдинг. Қўлимга олиб, сени бир нафас эркалатдим. Ҳали тилинг чиқиб улгурмаган бўлса-да, қиқир-қиқир кула бошлаган эдинг. Кўзларинг шу қадар чиройли, беғубор эдики, қараган киши қарагиси, сенга сўз қотиб ҳазиллашгиси келарди. Бирам дўмбоқ, ёқимтой бўлиб ўсаётган эдинг.

Ўша ҳафта ичида тобинг қочиб, иссиғинг кўтарилибди. Онанг дарҳол қишлоқ шифохонасига олиб чиқибди. Укол қилдириб, дори ичирибди. Аммо туни билан иссиғинг тушмабди. Эҳ, баъзи қишлоқларда шароит шу қадар оғирки, ҳозир ҳам йигирманчи асрда яшаётганимизга ишонгинг келмайди.

Онанг эрталаб барвақт туриб сени бағрига босиб, шаҳар шифохонасига олиб борибди. У ерда бир неча соат «доктор келгани йўқ, кутиб туринг, фақат биргина доктор бор, у ҳам ҳозир банд», дея ёш ҳамшира сизларни ичкари йўлатмабди.

Онанг «жон синглим, боламнинг иссиғи баланд, докторга айтинг тез кўриб қўйсин, юрагим негадир безовта, ахир бунинг аҳволини кўринг», деб қилган оҳ-зорига қулоқ солмабди. «Шаҳар шифохонаси, шаҳарликларга хизмат қилади, сиз райондан экансиз, район шифохонасига боринглар. Боринг, бошқа гап йўқ», деб туриб олибди.

Онанг кўзи тўла ёш билан: «Ахир синглим, шу давлатнинг дўхтири-ку бу ҳам, район маркази биздан 45 километр узоқда бўлса, хўжайиним ўқишда, мен ҳозир оғир аҳволдаги бола билан автобус кутиб, иссиғда қачон у касалхонага етиб бораман?», дея нола қилибди. Ичкарида, қия эшикдан бу сўзларни эшитиб ўтирган шифокор ҳам «келинг, синглим, кўрсам кўрақолай» демабди.

Сенинг, норасидагина Улуғбек, иситма ҳароратидан юзларинг бўғриқиб кетган эди. Онанг шу аҳволда шифохонага олиб кета олмади. Узиликтириб қўйишдан чўчиди. Сени маҳкамроқ бағрига босганича кўзларида шашқатор ёш билан уйга қайтиб келди. Қишлоқдан ҳам шу куни бирон машина топиб касалхонага боришнинг иложи бўлмади. Кечқурун даданг ҳам етиб келди. Улар азонда машина топиб, сени район марказидаги шифохонага олиб боришди.

У ерда сени текширишиб сариқ касаллиги билан оғриганлигингни, бу касаллик игна орқали ўтганлигини аниқлашди. Аҳволинг бағоят оғирлашган эди. Шифокорлар «кечикибсизлар», деб дўқ уришди. Қўлларидан келганча дори-дармон беришга ҳаракат қилдилар. Сенга бир марта ишлатиладиган игналар зарур экан. Шифохонада эса бундай игналар умуман йўқ. Сен тобора ҳансираб нафас олардинг. Аҳволинг ҳаёт шамчироғининг аранг липиллаётганини билдирарди. 5 кун ётдинг, 6-куни ўша шамчироғ сўнди. Ярим тунда ота-онанг зор қақшаб қолди.

Мурғак жасадингни бағриларига босганча уйга қайтмоқчи бўлишди. Шифокорлар «йўқ, мумкин эмас, болани ёриб текширамиз», дейишди. Отанг «олиб кетаман, болам тириклигида санчилган игналар ҳам етар» деб, «тез ёрдам» машинаси шофёридан уйга элтиб қўйишни илтимос қилди. «Қизиқмисиз? Биз касал ташиймиз, ўликни эмас», деди шофёр йигит безрайиб.

— Жон ука, аҳволимизни кўриб турибсиз, уйимизга ташлаб қўйинг, яхшилигингизни унутмаймиз, — дея илтимос қилишди яна.

— Ҳозир тунги соат 3 экан, 50 сўм берсангиз элтиб қўяман, — деди шофёр.

— Ҳозир ёнимда бори 25 сўм экан, шуни олинг, уйда ҳам пул йўқ эди.

— Йўқ-йўқ, овора бўлманг, 25 сўмга бормайман, бошқа машина ахтараверинг, — деди шофёр.

Улар йўловчи машинада минг машаққат билан зор қақшаб уйга етиб келишди.

Эртаси куни зор-зор йиғлаб сени ер бағрига қўйишди.

Бешик ва беланчакларинг ҳам шу куни зор йиғлади.

Сени юлдузлар илмини ўрганувчи Улуғбек Мирзога қиёслаб Улуғбек атаган эди. Митти юлдузинг барвақт сўнди.

Ўша шифокор аёл игналарни тозалашда «ўз фарзандларимга ҳам шу дард ўтиб қолмасин», деган хаёлда ишини пухта қилса эди, игнада касаллик заҳри қолмаган бўларди. Қабулдаги вайсақи олифта аёл сенинг ўрнингга ўз фарзандини қўйиб тасаввур қилганда эди, сизларга парвона бўлиб, ўзи шифокор ҳузурига киритган бўларди.

Ўлим ва ҳаёт ёнма-ён турганда, ота-онанг сенинг изтиробингда куйиб-ёнганида уйга элтиш учун 50 сўм сўраган беинсоф ҳам инсонман деб бош кўтариб юрибди-да!

Балки унинг ҳам бола-чақаси бордир.

Ҳа, одамлар, биз тобора худбинлашиб, пастлашиб кетаётганга ўхшаймиз.

Улуғбеккинам, ёруғ дунёнинг нималигини англаб улгурмаган норасидагинам. Сен ўлмас эдинг, сени ўлдирдилар. Бошқа Улуғбекларнинг ҳаёт шаъми ўчмасин. Меҳрни асрайлик одамлар, оқибатни асрайлик! Ишимизга масъулият билан қарайлик, азиз шифокорлар: ифлос игна заҳридан ҳар хил касаллик пайдо бўлмасин!

Полопондек улғаяётган, қийқириб кулишларидан ҳовлини файзга тўлдирган болажон мангуга йўқолди.

Аммо хотирамда, кўз ўнгимда яшашга интилаётган, мени сақлаб қолинглар, деган бир мурғак жоннинг мўлтираган кўзлари қолди.

Турсуной СУЛАЙМОНОВА.

Спорт ахбороти

ФУТБОЛ

Иккинчи лиганинг шарқий ва Ўрта Осиё минтақаларида мавсум ниҳоясига яқинлашган сари ғолиблик учун кураш қизимоқда. Учрашувларда дуранг натижалар кам қайд қилинаётгани буни яққол кўрсатмоқда. Масалан, ўтган икки тур натижаларини олайлик. 21 учрашувдан фақат иккитасидагина кучлар тенг келди. Қолган матч албатта бирор команданинг ғалабаси билан тугади. Учрашувлар кўпроқ майдон эгаларига муваффақият келтирмоқда.

Шарқий минтақада яна тўрт турдан сўнг мавсум ниҳоясига етади. Ҳозир Фарғонанинг «Нефтяник» ва Находканинг «Океан» командалари дастлабки икки ўринни эгаллаб турибдилар. Маълумки, минтақада айни ана шу ўринларни эгаллаган коллективлар мамлакат чемпионатининг биринчи лигасига тўғридан-тўғри чиқади. Ўтган йиллардан фарқли ўлароқ ўтиш мусобақаси ўтказилмайди. Чемпионатнинг бундай тартибда олиб борилиши мавсум бошиданоқ ғолиблик учун кураш қизғин ўтишини таъминлади. Юқорида тилга олинган икки команда ўшандан бери ғолиблик учун баҳс юритишмоқда. Кўп вақт гоҳ бири, гоҳ иккинчиси пешқадамлик қилди. Ниҳоят, «Нефтяник» иккинчи давра бошида биринчи ўринга чиқиб олганича мавқеини бой бермаяпти. «Океан» ҳам бўш келмаяпти, рақибини изма-из қувалаб бораяпти.

Ҳозир ўйинлар жадвалида шундай вазият рўй бердики, бу командалар бошқалардан анча илгарилаб кетишди. Агар бирон-бир тасодифий ҳодиса содир бўлмаса, улар бемалол шарқий минтақада юқори икки ўринни эгаллаб, келгуси йили биринчи лигада ўйнаш ҳуқуқларини қўлга киритадилар.

Шуни алоҳида таъкидлаш кераки, «Нефтяник» имконияти яхшироқ. Ҳамюртларимиз мавсумнинг учта учрашувини ўз майдонларида ўтказадилар. «Океан» эса чемпионатни сафарда ниҳоясига етказади.

СУВ ТЎПИ

Сув тўпи бўйича хотин-қизлар ўртасида биринчи лига чемпионатида финал мусобақаси ниҳоясига етди. Унда иштирок этган коллективларнинг учтасига омад кулиб боқди. Булар Волгограднинг «Монолит», Жамбулнинг «Химик» ва Тошкентнинг «Ўртоқ» командаларидир. Улар финал учрашувларини муваффақиятли ўтказишга эришдилар. Бу мазкур коллективларга келгуси йилда мамлакатнинг олий лигаси биринчилигида ўйнаш ҳуқуқини қўлга киритиш имконини берди.

Оқ йўл сизга, «Ўртоқ» қизлари!

Муҳаррир ўринбосари
Н. ЕҚУБОВ.

Ойнаи жаҳонда

21 ОКТЯБРЬ, ЯКШАНБА

● ЎзТВ I

8.00 «Ҳафтанома» (такрор.).

*

9.00 «Фил йўқолди». Бадиий фильм («Центрнаучфильм»).
10.15 ЎзТВ жавонидан. «Имон». Видеоспектакль.
12.15 «Инсон саломатлиги ва атроф муҳит».
12.55 «Дўстлик» программаси. «Ягона оилада».
13.55 «Матонатли кишилар».
14.40 «Мулоҳаза». Жумҳурият ашула ва рақс ансамбллари кўригининг якунлари.
16.10 «Алифбо сабоқлари».

* * *

18.00 Кўрсатувлар тартиби.
18.05 Бокс. С. Жаксон хотира соврини учун Бутуниттифоқ турнир.
18.50 «Мультипанорама».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Тилимиз — бизнинг дилимиз». Бадиий-мусиқий кўрсатув.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Тилимиз—бизнинг дилимиз». Бадиий-мусиқий кўрсатувнинг давоми.
21.20 Тижорат хабарлари.
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Ҳорманг, пахтакорлар!».
23.00 «Қора ўқ». Бадиий фильм («Мосфильм»).
00.20 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

9.00 «Сапеда». Мусиқий ахборот.
10.05 «Ҳар бир кишига ва барчага». Реклама.
10.15 «Мўъжиза-алифбо».
10.50 «Саховат улашиб. Мусиқа сабоқлари». Фильм-концерт.
11.55 «Чукотка бошлиғи». Бадиий фильм (рус тилида).

* * *

18.10 Кўрсатувлар тартиби.
18.15 «Чукотка бошлиғи». Бадиий фильм (рус тилида).
19.40 «Хотира». Сайдали Вализода таваллудининг 90 йиллигига.
20.30 «Ҳафта». Информацион кўрсатув.
21.00 «Гулчин». Концерт.
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Таронаҳои Фарҳоди даре».
23.20 «Телетомошабин ҳамроҳи».

● МТ I

8.30 Спорт ҳамма учун.
8.45 II Бутуниттифоқ Рерих учрашувлари. Челябинскдан кўрсатилади.
9.30 «Эрта саҳарлаб». Болалар учун кўрсатув.
10.30 «Ватан хизматида».
11.30 Тонгги дам олиш программаси.
12.00 «Саёҳатчилар клуби».
13.00 «Здоровье».
13.45 «Мусиқий киоска».
14.15 Аэробика. Кўрсатувни Америка актрисаси Джейн Фонда олиб боради.
15.15 «Маримба Понес» болалар ансамблининг чиқиши (Япония).
15.45 Эртаклар ва саргузаштлар оламида. «Вук». Мультфильм (Венгрия).
17.15 «Қишлоқ янгиликлари». Панорама.
18.30 Мультфильм.
18.45 «Чилпарчин». Телевизион спектакль премьераси. А. Аверченко ҳикоялари асосида.
20.25 1990 йил қўшиқлари.
21.30 «Время».
22.00 «Оддий ва мангулик ҳақида».
22.15 «Маппет-шоу». Кўп серияли телевизион қўғирчоқ фильм-концерт премьераси. 5 ва 6-сериялар (Буюк Британия).
23.05 «А» программаси.

● МТ II

8.30 Зарядкага сафланинг!
8.50 Мультфильмлар: «Эртак айтиб беринг, доктор». 1, 2 ва 3-фильмлар.
9.30 «Берегиня» украин қўшиқлари студиясининг концерти. Киевдан кўрсатилади.
9.55 «Она-замин ташвишида» туркумидан телевизион ҳужжатли фильмлар: «Айтиб адоғига етиб бўлмайди» (Киев), «Ўрмоннинг яратилиши» (Уфа).
10.35 Рақсга таклиф. Фортепьяно куйларидан концерт. РСФСР халқ артисти Н. Петров ижро этади.
11.15 «Ойдаралик яккаҳоким». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. Ёнғоқ дарахтини асраб қолиш ҳақида (Ашхобод).
11.25 «Объектив».
12.00 «Саёҳатчилар клуби» (сурдо таржимаси билан).
13.05 «Земляника мамлакатининг сири». Мультфильм.
13.25 «Биз яшаётган олам». Режиссёр Ю. Белянкин фильмлари. «Георгий Свиридов» («Экран»).
14.25 Коллаж.
14.30 Волейбол. Жаҳон чемпионати. Эркаклар. Венесуэла—СССР терма командалари. Бразилиядан кўрсатилади.

●

15.00
ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ВИДЕОКАНАЛИ
«Замандас» кўрсатуви

●

17.30 «Планета». Халқаро программа.
18.30 «ТФ» студияси.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Фил Хортон». 2-қисм.
20.45 «ТФ» студияси.
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).

* * *

23.00 «ТФ» студияси.
01.00 «Ялта-90» автораллиси.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»— «СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА»
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском и русском языках.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 32-56-21, 33-16-27-, 32-54-41, Масъул котиб. — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими — 33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими — 32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 33-54-33. 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими — 32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими — 32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 32-56-39. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Таржима бўлимлари — 32-56-31, 32-54-54, 32-54-55, 32-56-28. Иллюстрация бўлими — 32-58-79. Эълонлар бўлими — 33-81-42.

Д. 1279. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12